

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva



Diplomová práce

**Právní úprava a praxe využívání odposlechů a záznamů
telekomunikačního provozu podle českého trestního
řádu**

Bc. Milan Šíf

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Milan Šíř

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Právní úprava a praxe využívání odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu podle českého trestního řádu

Název anglicky

Legal arrangements and practical extraction of phone – tapping information from telecommunication operations under Czech Criminal Procedure Code

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zjistit rozsah, vývoj, oblasti využívání a efektivnost nasazování odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu v boji s trestnou činností podle českého trestního řádu. Na základě výsledků zkoumání navrhnout opatření k eliminaci zjištěných nedostatků.

Metodika

- soustředění právních předpisů a odborné literatury ke zkoumanému problému
- konzultace s vedoucím diplomové práce
- prostudování právních předpisů a literatury k teoretické části práce a jejich zhodnocení
- získání a prostudování konkrétních materiálů
- vyhodnocení získaných dat
- sumarizace výsledků zkoumání a jejich hodnocení

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

odposlech, záznam telekomunikačního provozu, údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, telekomunikační provoz, trestní řízení, Policie České republiky, Bezpečnostní informační služba, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Vojenské zpravodajství,

Doporučené zdroje informací

Nejedlý, Josef. Zákonost důkazů v trestním řízení ve světle Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013. 205 s.; ISBN 978-80-87146-71-2

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících č. 209/1992 Sb.

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.

Vojtěch Šimíček (ed.). Právo na soukromí. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. 212 s. ; ISBN 978-80-210-5449-3

Zákon o bezpečnostní informační službě č. 154/1994 Sb.

Zákon o elektronických komunikacích č. 127/2005

Zákon o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů č. 341/2011 Sb.

Zákon o Policii České republiky č. 273/2008 Sb.

Zákon o trestním řízení soudním č. 141/1961 Sb.

Zákon o Vojenském zpravodajství č. 289/2005 Sb.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Milan Uhlík, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 14. 11. 2016

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 01. 03. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Právní úprava a praxe využívání odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu podle českého trestního řádu" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 20. března 2017

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Milanu Uhlíkovi, CSc. z katedry práva za rady, konzultace a odborné vedení mé diplomové práce. Dále děkuji policistům, kteří se zúčastnili prováděného průzkumu a své rodině za podporu a trpělivost.

Právní úprava a praxe využívání odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu podle českého trestního řádu

Souhrn:

Diplomová práce se zabývá současnou platnou právní úpravou při využívání odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a praxí při jejich vyžadování, pořizování a následném využívání jako důkazních prostředků v trestním řízení. Současně vymezuje institut odposlechů, oprávněné subjekty, které jej mohou použít a za jakých podmínek. Práce upozorňuje na důležitost odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu při objasňování závažné kriminality, provádí srovnání oblastí jejich využívání v závislosti na objasňování jednotlivých druhů trestné činnosti, dále uvádí rozsah a vyhodnocení efektivity odposlechů a hodnotí jejich provádění jednotlivými specializovanými útvary Policie České republiky.

Klíčová slova: odposlech, záznam telekomunikačního provozu, údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu, telekomunikační provoz, trestní řízení, Policie České republiky, Bezpečnostní informační služba, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Vojenské zpravodajství

Legal arrangements and practical extraction of phone – tapping information from telecommunication operations under Czech Criminal Procedure Code

Summary

This dissertation examines the current legal arrangements for the purpose of extracting wiretaps from telecommunication operations as well as the practice of making use of the wiretap recordings for subsequent use as evidence in criminal proceedings. Additionally, the wiretap institute states who among the authorized subjects is permitted to make use of the wiretap information and the conditions under which the information may be used. This work stresses the importance of wiretaps and the recordings collected from the telecommunication operations in fighting serious crime. Furthermore, it draws a comparison between particular fields based on combating specific types of crime. In addition, the work determines the scope and provides evaluation of the wiretap efficiency. Lastly, it assesses how the proces is carried out by the special units of the Czech Republic Police Forces.

Keywords: wiretapping, recordings from telecommunication operations, actual data from the telecommunication operations, telecommunication operations, criminal proceedings, Czech Republic Police, secret services, General inspection of security corps, military intelligence

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika.....	12
3 Přehled platné právní úpravy	15
3.1 Předpisy Evropské unie	15
3.2 Mezinárodní smlouvy	16
3.3 Právní předpisy České republiky	16
3.3.1 Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky	17
3.3.2 Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním.....	21
3.3.3 Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník	27
3.3.4 Zákon č. 289/2005 Sb. o Vojenském zpravodajství	28
3.3.5 Zákon č. 154/1994 Sb. o bezpečnostní informační službě	28
3.3.6 Zákon č. 341/2011 Sb. o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů	29
3.3.7 Zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky.....	30
3.3.8 Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)	30
4 Analýza zkoumané problematiky	34
4.1 Názor autora diplomové práce na současnou právní úpravu	34
4.2 Obecný postup při provádění odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu	35
4.3 Organizace práce při provádění odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu	46
4.4 Vývoj nasazování odposlechů	47
4.4.1 Vývoj nasazování odposlechů podle kriminality.....	50
4.4.2 Počet trestních spisů s použitím odposlechů dle § 88 odst. 1,5 TR.....	52
4.4.3 Délky odposlechů	54
4.4.4 Efektivita odposlechů	55
4.4.5 Hospodářská trestná činnost	56
4.5 Dotazníkové šetření	58
4.5.1 Vyhodnocení dotazníku	59
5 Shrnutí výsledků zkoumání.....	75

5.1	Srovnání vlastního výzkumu s výsledky zkoumání jiných autorů	78
5.2	Navrhovaná opatření.....	79
6	Závěr.....	81
7	Seznam použitých zdrojů	84
8	Seznam příloh	86
8.1	Seznam obrázků.....	86
8.2	Seznam grafů	86
8.3	Seznam tabulek.....	86
8.4	Seznam zkratk.....	88
8.5	Přílohy	89

1 Úvod

Pachatelé se při páchání trestné činnosti stále zdokonalují. K tomu jim kromě jiného přispívá i technický vývoj, možnosti využívat nových a stále rozšířenějších zařízení a technologií, které dříve neměli k dispozici, ale v současné době jsou běžně dostupné, jako jsou např. mobilní telefony, internet apod. Tím ale dochází zároveň ke ztížení odhalování páchané trestné činnosti. Jsou kladeny větší nároky na vybavení orgánů odhalujících tuto trestnou činnost speciální technikou a v neposlední řadě také na získání dostatečných znalostí a vědomostí na to, aby mohla být tato technika využívána.

Přestože odposlech a záznam telekomunikačního provozu dle § 88 a 88a trestního řádu představují významný zásah do základních práv a svobod občanů, které jsou jinak zákonem chráněny, v případě závažného porušení právních předpisů, na které je trestní sazba s horní hranicí nejméně 8 let, se řadí mezi velmi důležité a ve své podstatě nezastupitelné prostředky. V současné době je pravděpodobně nezávažnějším problémem společnosti terorismus a to v celosvětovém měřítku. Dále je to bezesporu boj s organizovaným zločinem a další závažná trestná činnost. V České republice je to pak kromě závažných násilných trestných činů zejména korupce související se státními zakázkami, která má za následek únik finančních prostředků státu, kdy tyto chybějící prostředky logicky způsobují opatření vedoucí ke zvyšování příjmů a snižování výdajů státu, což se poté odráží na životní úrovni každého jedince naší společnosti. Právě u korupce, kdy osoba nabízející úplatek je z hlediska trestního práva na roven postavená osobě přijímající úplatek není v zájmu ani jedné strany toto jednání oznamovat orgánům činným v trestním řízení. Zde hraje použití odposlechů a operativní techniky významnou roli při odhalování a dokazování této trestné činnosti.

Nutno uvést, že na rozdíl od minulosti lze v současné právní úpravě odposlechy a záznamy telekomunikačního provozu při splnění zákonem stanovených podmínek užít před soudem jako důkaz. Tato možnost vznikla až po revoluci a to novelou trestního řádu č. 178/1990 Sb., kterou byl vložen do trestního řádu oddíl šestý, konkrétně § 88 – odposlech telefonních hovorů. Zde bylo stanoveno, jak se budou odposlechy vyžadovat a za jakých podmínek lze odposlech použít jako důkaz. Následnými novelizacemi byla pak problematika odposlechů dále upravována až do dnešní podoby.

Záměrem diplomové práce je shrnout současnou právní úpravu, podle které se odposlech a záznam telekomunikačního provozu mohou nařídit a provádět, uvést jejich průběh od začátku, tedy od sepsání návrhu přes schvalovací proces, fyzické nasazení až po ukončení, uvést za jakých podmínek lze informace získané touto formou využít. Dále rozebrat praktické využití odposlechů a s tím související ochranu osobních údajů, kontrolní mechanismy, které se při využívání odposlechů používají.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zjistit rozsah, vývoj, oblasti využívání a efektivnost nasazování odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu v boji s trestnou činností podle českého trestního řádu. Na základě výsledků zkoumání navrhnout opatření k eliminaci zjištěných nedostatků.

2.2 Metodika

Práci na téma právní úprava a praxe využívání odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu podle českého trestního řádu jsem si vybral záměrně. Toto téma považuji v dnešní době za aktuální a závažné a vzhledem k tomu, že pracuji na útvaru Policie České republiky, který tuto činnost provádí a zprostředkovává, je mi i blízké. Ve své praxi jsem získal několikaleté zkušenosti z Útvaru zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. Tento útvar s centrálou v Praze a dislokovanými pobočkami v šesti krajských městech v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu, zákona o Policii České republiky a dalšími platnými právními předpisy provádí odposlech a záznam telekomunikačního provozu pro oprávněné subjekty, sledování osob a věcí a další specializované činnosti a je jediným útvarem, který je oprávněn provádět tyto úkony na celém území České republiky.

Před zpracováním vlastní práce budou vyhledány a shromážděny aktuálně platné právní předpisy a odborná literatura týkající se zkoumaného problému ze kterých bude při zpracování práce čerpáno. Tyto předpisy a odborná literatura budou prostudovány a prezentovány v teoretické části práce, jejich rozbor a zhodnocení budou uvedeny v praktické části.

V první části práce bude uveden přehled současné právní úpravy týkající se odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a to sestupnou formou. Jelikož Česká republika je od 1. května 2004 členem Evropské unie, jako první budou uvedeny vybrané předpisy a zákonná úprava zavazující Českou republiku na úrovni Evropské unie. Dále bude uveden přehled vybraných mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána

a ve třetí části budou uvedeny zákony a právní předpisy České republiky, kterých se problematika odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu dotýká.

V praktické části diplomové práce bude uveden názor autora na současnou právní úpravu této problematiky, popsán celý proces a postup při provádění odposlechů od samotného začátku, kdy policie zjistí trestnou činnost, u které je možné použít odposlechy, přes sepsání návrhu, schválení příslušným soudem, utajování patřičným stupněm utajení až po jeho technické nasazení. Dále bude popsán proces použití již nasazeného odposlechu v praxi, forma výstupu pro vyžadující pracovníky, zálohování hovorů, jejich ochrana před zneužitím nepovolanou osobou, jejich evidence a další náležitosti, které musí být splněny, jestliže má odposlech sloužit jako důkaz před soudem.

Součástí této části práce bude také vytvoření dotazníku k této problematice, který bude sestaven z několika otázek zaměřených na postoj a spokojenost pracovníků policie se současnou právní úpravou na tomto úseku, na možnost využívání odposlechů z hlediska zákonného, z hlediska technického a z hlediska kapacitního a na funkčnost jednotlivých technických nástrojů umožňujících provádění odposlechu a problémy s tím spojené. Poslední otázka v dotazníku bude zformulována jako otevřená s cílem zjistit od pracovníků policie, kteří s odposlechy přímo pracují, zda mají nějaké konkrétní problémy s užíváním odposlechů, nebo s jejich právní úpravou, a bude jim zde nechán prostor pro vyjádření a případný návrh změny nevyhovující části. Toto by mohlo vést k objevení možných nedostatků přímo od policistů, kteří s odposlechy denně pracují v praxi. Dotazníkové šetření bude prováděno výhradně u příslušníků policie zařazených u skupiny kriminální policie a vyšetřování od úrovně Územních odborů výše, kteří s touto problematikou přicházejí do styku a pracují s ní. Stejný dotazník bude dán k vyplnění pracovníkům na úrovni Územních odborů policie, což je nejnižší článek, který s odposlechy může pracovat, pracovníkům na úrovni Krajského ředitelství a pracovníkům na útvary s celostátní působností. Tyto jednotlivé úrovně se zabývají trestnou činností rozdílné závažnosti a proto i výsledky dotazníkového šetření budou rozděleny na tři části, porovnány a vyhodnoceny.

V průběhu zpracování práce mám v úmyslu kontaktovat policejní prezidium České republiky a získat zde konkrétní materiály a data týkající se daného tématu. Po prostudování dostupných dat pak vyhodnotit rozsah používání odposlechů a záznamů

telekomunikačního provozu a jejich vývoj v posledních několika letech. Práce bude dále zaměřena na jednotlivé oblasti jejich využívání a nasazování zejména s vazbou na jednotlivé druhy trestné činnosti, potažmo na jednotlivé trestné činy. Výsledky tohoto zkoumání budou následně shrnuty a vyhodnoceny.

V praktické části práce budou uvedeny používané kontrolní mechanismy, které můžeme rozdělit na kontrolní mechanismy vnitřní – uplatňované v rámci Policie ČR a mechanismy vnější – uplatňované justičními a parlamentními orgány. V závěru budou uvedeny vlastní názory a poznatky autora k celé problematice.

Pro splnění cíle práce bude jako hlavní metoda použita metoda sběru dat a metoda dotazování.

Během zpracování diplomové práce bude dle potřeby prováděna konzultace s vedoucím diplomové práce, aby na jejich základě mohlo dojít k případné úpravě a odstranění eventuálních nedostatků.

3 Přehled platné právní úpravy

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu jsou nepostradatelným nástrojem, s jehož pomocí se mohou orgány činné v trestním řízení potýkat s nejzávažnější trestnou činností. K takové trestné činnosti patří například organizovaný zločin, drogová kriminalita, násilná trestná činnost, korupce, majetková trestná činnost, apod. Současně je to ale výrazný zásah do základních práv a svobod občanů, které nám zaručuje zákon č. 2/1993 Sb. Listiny základních práv a svobod. Z uvedeného důvodu je potřebné k nim přistupovat s rozvahou a vybudovat takové kontrolní mechanismy, aby nemohlo docházet k jejich zneužívání.

3.1 Předpisy Evropské unie

Dne 1. května 2004 se Česká republika stala členem Evropské unie. Od tohoto data jsme jako členský stát povinni respektovat smlouvy uzavřené v rámci Evropské unie, které Česká republika ratifikovala. V podstatě na celém území Evropy platí shodná úprava základních lidských práv. Toto nám zaručuje např. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících. Tato úmluva byla v České republice vyhlášena zákonem 209/1992 Sb. a v článku 8 uvádí:

Právo na respektování rodinného a soukromého života

1. Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.

2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.¹

¹ Čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

Mezi další předpisy na úrovni EU patří např. Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi státy Evropské unie, vypracovaná Radou na základě článku 34 Smlouvy o Evropské unii č. 55/2006 Sb. m.s., kde v článcích 17 až 22 jsou kromě jiného vymezeny orgány příslušné nařídít odposlech telekomunikačního provozu a náležitosti žádosti o odposlech. Tato úmluva dává možnost cizímu státu provádět odposlech na území České republiky s jejím vědomím a za stanovených podmínek.

3.2 Mezinárodní smlouvy

Kromě předpisů Evropské unie je Česká republika vázána dodržováním mezinárodních smluv, které ratifikovala. Seznam vyhlášených mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal souhlas zákonodárny sbor České republiky, rozdělený na dvoustranné a mnohostranné smlouvy, je uveden na stránkách Ministerstva zahraničních věcí. Tento seznam je průběžně aktualizován a k datu 31. 8. 2015 obsahuje 557 dvoustranných a 444 mnohostranných mezinárodních smluv.

Mezi takové smlouvy patří např. smlouva č. 18/2015 Sb. m. s. uzavřená mezi Českou republikou a Belgickým královstvím „Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Protokolu o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu“

Úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva s odkazem na konkrétní smlouvu jsou uvedeny v příloze č. 3 této práce.

3.3 Právní předpisy České republiky

Česká republika má právní systém, ve kterém jsou prameny práva chronologicky řazeny podle právní síly. Nejdůležitějším pramenem práva s největší právní silou je v České republice Ústava a Listina základních práv a svobod. Tyto dva zákony jsou nadřazeny ostatním zákonům České republiky a nižším právním normám, které s nimi musí být v souladu.

Provedení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být v souladu s Listinou základních práv a svobod, zákon č. 2/1993 Sb., která v článku 13 garantuje všem občanům stejná práva na ochranu soukromí.

Nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, at' již uchovávaných v soukromí, nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon. Stejně se zaručuje tajemství zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným podobným zařízením.²

Toto ustanovení chrání nejen obsah zpráv podávaných telefonem, telegrafem nebo jiným zařízením, ale dle rozhodnutí Ústavního soudu ČR podléhají ochraně rovněž údaje o volaných číslech, datum a čas hovoru, jak dlouho hovor trval a údaje o buňkách přes které je hovor mobilního telefonu veden.

3.3.1 **Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky**

Zákon o Policii České republiky je základním právním předpisem, kterým je povinna se policie řídit. Hlavní úkoly policie dle tohoto zákona jsou uvedeny hned v § 2:

Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).³

Aby mohla policie tyto úkoly plnit, dává jí zákon určité možnosti a pravomoci, které může za podmínek uvedených v zákoně využívat. V souvislosti s odposlechy a záznamem telekomunikačního provozu se jedná zejména o:

- § 66, který zní:

² Článek 13 Listiny základních práv a svobod, zákon č. 2/1993 Sb.

³ § 2 Zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

Získávání informací z evidencí

(1) Policie může v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu žádat od správce evidence nebo zpracovatele poskytnutí informací z evidence provozované na základě jiného právního předpisu. Správce evidence nebo zpracovatel poskytne informace bezplatně, nestanoví-li jiný právní předpis jinak. Správce evidence nebo zpracovatel jsou povinni žádosti bez zbytečného odkladu vyhovět, nestanoví-li jiný právní předpis pro poskytnutí informací policii jiný režim¹⁹).

(2) Policie může v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu žádat od správce evidence nebo zpracovatele poskytnutí informací z databáze účastníků veřejně dostupné telefonní služby²⁰), agendového informačního systému evidence občanských průkazů²¹), agendového informačního systému evidence cestovních dokladů²²), agendového informačního systému evidence diplomatických a služebních pasů²²), agendového informačního systému evidence obyvatel²³), evidence údajů o mytném²⁴), katastru nemovistostí²⁵), základního registru obyvatel³³), základního registru právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci³³), základního registru územní identifikace, adres a nemovitostí³³), základního registru agend orgánů veřejné moci a některých práv a povinností³³), informačního systému územní identifikace³³), registru silničních vozidel³⁴), centrálního registru silničních vozidel³⁴), registru historických a sportovních vozidel³⁴), registru řidičů¹⁰) a centrálního registru řidičů¹⁰) způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup; v případě agendového informačního systému evidence občanských průkazů a agendového informačního systému evidence cestovních dokladů lze informace poskytnout pouze způsobem umožňujícím nepřetržitý přístup; v případě databáze účastníků veřejně dostupné telefonní služby se informace poskytne ve formě a v rozsahu stanoveném jiným právním předpisem²⁰).

(3) Policie může v případech stanovených zákonem a v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu žádat od právnické nebo fyzické osoby zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací poskytnutí provozních a lokalizačních údajů způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup, nestanoví-li jiný právní předpis²⁰) jinak. Tyto osoby jsou povinny žádosti vyhovět bez zbytečného odkladu, ve formě a v rozsahu stanoveném jiným právním předpisem.

(4) Policie žádá o poskytnutí informací podle odstavců 1 až 3 pouze způsobem, který umožní policii uchovávat identifikační údaje o útvaru policie nebo o policistovi, který o poskytnutí informací žádal, a o účelu, k němuž bylo o poskytnutí informací žádáno, nejméně po dobu 5 let. O skutečnostech podle věty první jsou správce evidence nebo zpracovatel povinni zachovávat mlčenlivost.

(5) Za účelem zajištění bezpečnosti nebo zajištění ochrany osoby, o níž lze důvodně předpokládat, že by mohl být ohrožen její život nebo zdraví, za účelem pátrání po hledané anebo pohřešované osobě nebo za účelem zabránění vyžrazení činnosti policie mohou policie nebo ministerstvo požadovat od zpracovatele nebo správce evidence vedené na základě jiných právních předpisů, aby policii nebo ministerstvu oznamovali každý výdej osobních údajů.⁴

Na základě tohoto § může policejní orgán prostřednictvím specializovaného útvaru ÚZČ, který dále komunikuje s jednotlivými operátory telekomunikačních služeb zjistit informace k jednotlivým konkrétním telefonním číslům. Jedná se o:

- zjištění operátora telefonního čísla
- zjištění IMEI mobilního telefonu
- zjištění IMSI telefonního čísla
- zjištění majitele telefonního čísla
- podle IMEI lze zjistit které SIM karty byly v daném časovém období v mobilním telefonu vloženy
- podle SIM karty lze zjistit, ve kterých mobilních telefonech byla karta použita

Tyto informace mohou být užitečné jednak při operativní činnosti policistů, ale rovněž při dotváření uceleného obrazu objasňované trestné činnosti.

- a dále § 68, který zní:

⁴ § 66 Zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

Pátrání po osobách a věcech

(1) Policie provádí jako součást plnění svých úkolů pátrání po osobách a věcech s cílem zjistit, kde se tyto osoby nebo věci nacházejí, nebo identifikovat osoby, mrtvoly, části lidského těla anebo kosterního nálezu neznámé totožnosti.

(2) Policie může žádat pro účely zahájeného pátrání po konkrétní hledané nebo pohřešované osobě a za účelem zjištění totožnosti osoby neznámé totožnosti nebo totožnosti nalezené mrtvoly poskytnutí provozních a lokalizačních údajů od právnické nebo fyzické osoby zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup, nestanoví-li jiný právní předpis²⁰) jinak. Informace se poskytne ve formě a v rozsahu stanoveném jiným právním předpisem²⁰).

(3) Policie může pro účely zahájeného pátrání po konkrétní hledané nebo pohřešované osobě žádat od

a) banky předávání dat o době a místě použití elektronického platebního prostředku hledané nebo pohřešované osoby,

b) zdravotní pojišťovny nebo poskytovatele zdravotních služeb poskytnutí informací o době a místě poskytnutí zdravotních služeb této osobě.

(4) Informace získané podle odstavců 2 a 3 lze použít pouze pro účely zjištění doby a místa pobytu osoby.

(5) Policie může za účelem zjištění totožnosti neznámé mrtvoly žádat poskytnutí údajů ze zdravotnické dokumentace.⁵

Na základě tohoto paragrafu může policie v souvislosti s pátráním vyžadovat poskytnutí provozních a lokalizačních údajů. Je využíván zejména v případech, kdy věc nesnese odkladu a je ohrožen život nebo zdraví osob. V takových případech je možno získat informace o odchozích a příchozích hovorech konkrétního telefonního čísla a

⁵§ 68 Zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky

ustanovení buňky mobilního operátora včetně azimutu signálu. V tomto případě policie nedostává obsah hovorů ani SMS zpráv, ale pouze informace o provozu a lokalizaci telefonního čísla.

3.3.2 **Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním**

Zákon o trestním řízení soudním – dále trestní řád (TŘ) upravuje problematiku odposlechů v § 88 TŘ, který umožňuje odposlouchávání komunikace, která teprve proběhne, čili komunikace budoucí. Naproti tomu § 88a TŘ umožňuje zaznamenání komunikace, která již proběhla, tedy do minulosti. Jedná se o jednu ze základních právních norem, na jejímž základě může orgán činný v trestním řízení provádět zásahy do telekomunikačního tajemství a zároveň vymezuje, za jakých podmínek lze tyto zásahy provádět.

V § 88 TŘ je podrobně popsán postup pořizování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v celém jeho rozsahu, tedy od vydání příkazu soudu až po přezkum zákonitosti příkazu.

§ 88 TŘ

(1) Je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, pro trestný čin pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 trestního zákoníku, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) a odst. 2 až 4 trestního zákoníku, sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 trestního zákoníku, pletichy při veřejné dražbě podle § 258 trestního zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může být vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztížené. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu provádí pro potřeby všech orgánů činných v trestním řízení Policie České republiky. Provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným je nepřípustné. Zjistí-li policejní orgán při odposlechu a záznamu

telekomunikačního provozu, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam odposlechu bezodkladně zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít. Protokol o zničení záznamu založí do spisu.

(2) Nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být vydán písemně a musí být odůvodněn, včetně konkrétního odkazu na vyhlášenou mezinárodní smlouvu v případě, že se vede trestní řízení pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání tato mezinárodní smlouva zavazuje. V příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být stanovena uživatelská adresa či zařízení a osoba uživatele, pokud je její totožnost známa, a doba, po kterou bude odposlech a záznam telekomunikačního provozu prováděn, která nesmí být delší než čtyři měsíce; v odůvodnění musí být uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání tohoto příkazu, včetně doby jeho trvání, odůvodňují. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu se bezodkladně doručí policejnímu orgánu. V přípravném řízení opis příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu soudce bezodkladně zašle státnímu zástupci.

(3) Policejní orgán je povinen průběžně vyhodnocovat, zda i nadále trvají důvody, které vedly k vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Pokud důvody pominuly, je povinen odposlech a záznam telekomunikačního provozu ihned ukončit, a to i před skončením doby uvedené v odstavci 2. Tuto skutečnost bezodkladně písemně oznámí předsedovi senátu, který příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydal, a v přípravném řízení rovněž státnímu zástupci a soudci.

(4) Na základě vyhodnocení dosavadního průběhu odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může soudce soudu vyššího stupně a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce krajského soudu dobu trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu prodloužit, a to i opakovaně, vždy na dobu nejdéle čtyř měsíců.

(5) Bez příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může orgán činný v trestním řízení nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu, nebo jej provést i sám, je-li vedeno trestní řízení pro trestný čin obchodování s lidmi (§ 168 trestního zákoníku), svěření dítěte do moci jiného (§ 169 trestního zákoníku), omezování osobní svobody (§ 171 trestního zákoníku), vydírání (§ 175 trestního zákoníku), únosu dítěte a

osoby stížené duševní poruchou (§ 200 trestního zákoníku), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352 trestního zákoníku), nebezpečného vyhrožování (§ 353 trestního zákoníku) nebo nebezpečného pronásledování (§ 354 trestního zákoníku), pokud s tím uživatel odposlouchávané stanice souhlasí.

(6) Má-li být záznam telekomunikačního provozu užit jako důkaz, je třeba k němu připojit protokol s uvedením údajů o místě, času, způsobu a obsahu provedeného záznamu, jakož i o orgánu, který záznam pořídil. Ostatní záznamy je povinen policejní orgán označit, spolehlivě uschovat tak, aby byla zajištěna ochrana před neoprávněným zneužitím záznamů, a v protokolu založeném do spisu poznamenat, kde jsou uloženy. V jiné trestní věci, než je ta, v níž byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden, lze záznam jako důkaz užit tehdy, pokud je v této věci vedeno trestní stíhání pro trestný čin uvedený v odstavci 1, nebo souhlasí-li s tím uživatel odposlouchávané stanice.

(7) Pokud při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení, je policejní orgán po souhlasu soudu a v přípravném řízení státního zástupce povinen záznamy bezodkladně zničit po třech letech od pravomocného skončení věci. Byl-li policejní orgán vyrozuměn o podání mimořádného opravného prostředku v uvedené lhůtě, zničí záznamy o odposlechu po rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku, případně až po novém pravomocném skončení věci. Protokol o zničení záznamu o odposlechu zašle policejní orgán státnímu zástupci, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, a v řízení před soudem předsedovi senátu prvního stupně, k založení do spisu.

(8) Státní zástupce nebo policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, a v řízení před soudem předseda senátu soudu prvního stupně po pravomocném skončení věci, informuje o nařízeném odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu osobu uvedenou v odstavci 2, pokud je známa. Informace obsahuje označení soudu, který vydal příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, délku trvání odposlechu a datum jeho ukončení. Součástí informace je poučení o právu podat ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení této informace Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Předseda senátu soudu prvního stupně podá informaci bezodkladně po pravomocném skončení věci, státní zástupce, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, bezodkladně po uplynutí lhůty

pro přezkoumání jeho rozhodnutí nejvyšším státním zástupcem podle § 174a a policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, bezodkladně po uplynutí lhůty pro přezkoumání jeho rozhodnutí státním zástupcem podle § 174 odst. 2 písm. e).

(9) Informaci podle odstavce 8 předseda senátu, státní zástupce nebo policejní orgán nepodá v řízení o zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, spáchaném organizovanou skupinou, v řízení o trestném činu spáchaném ve prospěch organizované zločinecké skupiny, v řízení o trestném činu účasti na organizované zločinecké skupině (§ 361 trestního zákoníku), nebo pokud se na spáchání trestného činu podílelo více osob a ve vztahu alespoň k jedné z nich nebylo trestní řízení doposud pravomocně skončeno, nebo pokud je proti osobě, již má být informace sdělena, vedeno trestní řízení, anebo pokud by poskytnutím takové informace mohl být zmařen účel trestního řízení, včetně řízení uvedeného v odstavci 6, nebo by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod osob.⁶

Tento paragraf je členěn do celkem devíti odstavců, kdy v prvním z nich je uveden výčet trestných činů u kterých je možné odposlech použít a ve své druhé části vylučuje odposlech mezi obhájcem a obviněným. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může být nařízen, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení. Za významné skutečnosti lze považovat ty, které vedou k prokázání trestného činu, pro který je odposlech nařízen. Jsou to především skutečnosti uvedené v § 89 odst. 1, písm. a) až c) TŘ:

- a) zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin,
- b) zda tento skutek spáchal obviněný, případně z jakých pohnutek,
- c) podstatné okolnosti mající vliv na posouzení povahy a závažnosti činu,⁷

Výčet trestných činů, u nichž zákon umožňuje provedení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 TŘ, tedy zločiny s horní hranicí trestní sazby

⁶ § 88 Zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád)

⁷ § 89 odst. 1, písm. a) až c) Zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád)

nejméně 8 let a vyjmenované trestné činy je přílohou analýzy odposlechů za rok 2015 zveřejněné Policejním prezidiem České republiky a je uveden v příloze číslo 3 této diplomové práce. V první části jsou trestné činy přehledně roztržiděny podle trestní sazby a na vyjmenované trestné činy, v druhé části jsou uvedeny jiné úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva s odkazem na konkrétní mezinárodní smlouvu a ve třetí části pak trestné činy, na které lze použít odposlechy dle § 88 odst. 5 TŘ tedy na základě uděleného souhlasu osoby.

V druhém odstavci § 88 TŘ je uvedeno, kdo je oprávněn nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu, jakou formou musí být příkaz vydán a další náležitosti příkazu, jako je uživatelská adresa zařízení, doba po kterou bude odposlech prováděn včetně maximální možné doby. Ve třetím a čtvrtém odstavci je hovořeno o průběžném vyhodnocování a možnosti prodloužení doby odposlechu. Pátý odstavec dává možnost provádět odposlech bez příkazu soudu na základě souhlasu uživatele odposlouchávané stanice, avšak pouze u taxativně vymezených trestných činů. V šestém odstavci jsou uvedeny náležitosti protokolu, který musí být zpracován, pokud má záznam telekomunikačního provozu sloužit jako důkaz. Rovněž stanovuje, za jakých podmínek lze využít odposlech a záznam telekomunikačního provozu v jiné věci, než je ta, v níž byl proveden. Závěrečné tři odstavce pojednávají o zničení pořízených záznamů, ve kterých nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení a o vyrozumívání dotčených osob po provedeném odposlechu s možností přezkoumání jeho zákonnosti prostřednictvím Nejvyššího soudu ČR.

§ 88a TŘ

(1) Je-li třeba pro účely trestního řízení vedeného pro úmyslný trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně tři roky, pro trestný čin porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 trestního zákoníku), pro trestný čin podvodu (§ 209 trestního zákoníku), pro trestný čin neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací (§ 230 trestního zákoníku), pro trestný čin opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat (§ 231 trestního zákoníku), pro trestný čin nebezpečného vyhrožování (§ 353 trestního zákoníku), pro trestný čin nebezpečného pronásledování (§ 354 trestního zákoníku), pro trestný čin šíření poplašné zprávy (§ 357 trestního zákoníku), pro trestný

čin podněcování k trestnému činu (§ 364 trestního zákoníku), pro trestný čin schvalování trestného činu (§ 365 trestního zákoníku), nebo pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, zjistit údaje o telekomunikačním provozu, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství anebo na něž se vztahuje ochrana osobních a zprostředkovacích dat a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo, nařídí v řízení před soudem jejich vydání soudce senátu a v přípravném řízení nařídí jejich vydání státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu soudce na návrh státního zástupce. Příkaz k zjištění údajů o telekomunikačním provozu musí být vydán písemně a odůvodněn, včetně konkrétního odkazu na vyhlášenou mezinárodní smlouvu v případě, že se vede trestní řízení pro trestný čin, k jehož stíhání tato mezinárodní smlouva zavazuje. Vztahuje-li se žádost ke konkrétnímu uživateli, musí být v příkazu uvedena jeho totožnost, je-li známa.

(2) Státní zástupce nebo policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, a v řízení před soudem předseda senátu soudu prvního stupně po pravomocném skončení věci informuje o nařízeném zjišťování údajů o telekomunikačním provozu osobu uživatele uvedenou v odstavci 1, pokud je známa. Informace obsahuje označení soudu, který vydal příkaz k zjištění údajů o telekomunikačním provozu, a údaj o období, jehož se tento příkaz týkal. Součástí informace je poučení o právu podat ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení této informace Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k zjištění údajů o telekomunikačním provozu. Informaci podá předseda senátu soudu prvního stupně bezodkladně po pravomocném skončení věci, státní zástupce, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, podá informaci bezodkladně po uplynutí lhůty pro přezkoumání jeho rozhodnutí nejvyšším státním zástupcem podle § 174a a policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, podá informaci bezodkladně po uplynutí lhůty pro přezkoumání jeho rozhodnutí státním zástupcem podle § 174 odst. 2 písm. e).

(3) Informaci podle odstavce 2 předseda senátu, státní zástupce nebo policejní orgán nepodá v řízení o zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, spáchaném organizovanou skupinou, v řízení o trestném činu spáchaném ve prospěch organizované zločinecké skupiny, v řízení o trestném činu účasti na organizované zločinecké skupině (§ 361 trestního zákoníku), nebo pokud se na

spáchání trestného činu podílelo více osob a ve vztahu alespoň k jedné z nich nebylo trestní řízení doposud pravomocně skončeno, nebo pokud je proti osobě, již má být informace sdělena, vedeno trestní řízení, anebo pokud by poskytnutím takové informace mohl být zmařen účel tohoto nebo jiného trestního řízení, nebo by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv nebo svobod osob.

(4) Příkazu podle odstavce 1 není třeba, pokud k poskytnutí údajů dá souhlas uživatel telekomunikačního zařízení, ke kterému se mají údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu vztahovat.⁸

Tento paragraf nám dává možnost za splnění určitých podmínek zjistit údaje o telekomunikačním provozu, které jsou předmětem telekomunikačního tajemství. Údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu obsahují seznam odchozích a příchozích hovorů, datum a čas, dobu trvání komunikace, místo, druh služby. § 88a TŘ vymezuje, u kterých trestných činů lze tyto údaje vyžadovat a náležitosti příkazu soudu. V dalších odstavcích pak stanovuje, kdo, jak a za jakých podmínek musí informovat dotčenou osobu a té dává možnost přezkoumání zákonnosti prostřednictvím Nejvyššího soudu ČR. V posledním odstavci je stanoveno, kdy není příkazu soudu třeba – úkon se souhlasem uživatele telekomunikačního zařízení.

Zde bych upozornil na odlišnost § 88 TŘ, kde podle odstavce 5) může orgán činný v trestním řízení nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu se souhlasem uživatele telekomunikačního zařízení pouze u vyjmenovaných trestných činů. V § 88a TŘ může orgán činný v trestním řízení se souhlasem uživatele telekomunikačního zařízení nařídit vydání údajů o telekomunikačním provozu bez omezení.

3.3.3 Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník

Trestní zákoník je hlavním předpisem trestního práva hmotného. Říká nám, které chování je trestné, a jak za něj bude pachatel potrestán. Trestní řád upravuje postup soudu a orgánů činných v trestním řízení, tedy policie a státního zastupitelství. V ustanovení

⁸ § 88a Zákona č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád)

trestního řádu v § 88 se uvádí podmínky, které musí být splněny, aby mohl být odposlech nařízen. Soupis trestných činů, u kterých je možné nařídit odposlech je uveden v příloze č. 3 této diplomové práce.

3.3.4 **Zákon č. 289/2005 Sb. o Vojenském zpravodajství**

Dalším subjektem, který může využívat odposlech a záznam telekomunikačního provozu je Vojenské zpravodajství a to na základě zákona o Vojenském zpravodajství č. 289/2005 Sb. Jedná se o jednotnou ozbrojenou zpravodajskou službu České republiky plnící úkoly dle tohoto zákona, která je oprávněna používat zpravodajskou techniku.

Použití zpravodajské techniky

Vojenské zpravodajství je oprávněno v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu požadovat od právnické nebo fyzické osoby zajišťující veřejnou komunikační síť anebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací

- a) zřízení, popřípadě zabezpečení rozhraní pro připojení koncového telekomunikačního zařízení pro odposlech nebo záznam zpráv v určených bodech jejich sítě, a*
- b) poskytnutí provozních nebo lokalizačních údajů způsobem, ve formě a v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem.⁹*

Povolení k použití zpravodajské techniky vydává na základě písemné žádosti soudce. Toto povolení musí kromě jiného obsahovat druh zpravodajské techniky, dobu použití, identifikační údaje o osobě, vůči které má být zpravodajská technika použita, číslo telefonní nebo jiné obdobné stanice, pokud z ní má být prováděn odposlech.

3.3.5 **Zákon č. 154/1994 Sb. o bezpečnostní informační službě**

Bezpečnostní informační služba je ozbrojená zpravodajská služba České republiky, která je oprávněna používat zpravodajskou techniku dle tohoto zákona. Zpravodajskou technikou jsou kromě jiného technické prostředky a zařízení používané utajovaným

⁹ § 9 odst. 5 Zákona č. 289/2005 Sb. O Vojenském zpravodajství

způsobem při odposlouchávání, popřípadě zaznamenávání telekomunikačního, radiokomunikačního a jiného obdobného provozu, popřípadě zjišťování údajů o tomto provozu.¹⁰

Povolení k použití zpravodajské techniky vydává na základě písemné žádosti soudce. Toto povolení musí kromě jiného obsahovat druh zpravodajské techniky, dobu použití, identifikační údaje o osobě, vůči které má být zpravodajská technika použita, číslo telefonní nebo jiné obdobné stanice, pokud z ní má být prováděn odposlech.

3.3.6 **Zákon č. 341/2011 Sb. o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů**

Generální inspekce bezpečnostních sborů je ozbrojeným bezpečnostním sborem, jehož úkolem je vyhledávat, odhalovat a prověřovat skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, jehož pachatelem jsou příslušníci policie, vězeňské služby a inspekce, zaměstnanci policie, inspekce, celní správy a vězeňské služby v souvislosti s plněním jejich pracovních úkolů. Při plnění těchto úkolů spolupracuje též s ozbrojenými silami a bezpečnostními sbory.

Inspekce může od bezpečnostních sborů a jiných státních orgánů požadovat, pokud je to nezbytné pro plnění konkrétního úkolu inspekce

a) technické a personální zabezpečení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebo operativně pátracích prostředků²); v žádosti doloží, že použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebo sledování osob a věcí bylo povoleno podle trestního řádu,

b) zajištění znaleckých posudků a odborných vyjádření, stop a dalších úkonů souvisejících s dokazováním v rámci trestního řízení,

c) součinnost při zajištění, zadržení nebo zatčení osoby, umístění osoby do cely nebo jiném omezení na svobodě a eskortování takové osoby, nebo

d) jinou součinnost, není-li schopna splnění konkrétního úkolu zajistit jinak.¹¹

¹⁰ §8 odst. 1 písm. b) Zákona č. 154/1994 Sb. O bezpečnostní informační službě

Kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu inspekci vykonává Poslanecká sněmovna, která k tomuto účelu zřizuje kontrolní orgán.

3.3.7 **Zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky**

Na základě tohoto zákona mohou orgány celní správy při výkonu své působnosti vyplývající z mezinárodních smluv používat odposlech a záznam telekomunikačního provozu.

(1) Orgány celní správy mohou při výkonu své působnosti vyplývající z mezinárodních smluv používat operativně pátrací prostředky, odposlech a záznam telekomunikačního provozu stanovené trestním řádem (dále jen „operativně pátrací prostředky“) při provádění dohledu nad osobami, o kterých existují závažné důvody předpokládat, že porušují nebo porušily právní předpisy druhé smluvní strany.¹²

3.3.8 **Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)**

Jedním z dalších zákonů, který je třeba u problematiky týkající se odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu uvést je zákon o elektronických komunikacích. Tento zákon upravuje podmínky podnikání a výkon státní správy v oblasti elektronických komunikací. Ukládá podnikatelům poskytujícím veřejně dostupné služby elektronických komunikací povinnost zajistit důvěrnost zpráv a s nimi spojených provozních a lokalizačních údajů a nepřipouští odposlech, ukládání zpráv, nebo jiné druhy zachycení nebo sledování jinými osobami, než jsou uživatelé. Prolomit tuto důvěrnost je možné pouze na základě souhlasu dotčených uživatelů, nebo na základě zákona, konkrétně § 88 TŘ.

Odposlech a záznam zpráv podle § 97

¹¹ § 9 odst. 2 Zákona č. 341/2011 Sb. O Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů

¹² § 63 odst. 1) Zákona č. 17/2012 Sb. O Celní správě České republiky

(1) Právnická nebo fyzická osoba zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací je povinna na náklady žadatele zřídit a zabezpečit v určených bodech své sítě rozhraní pro připojení koncového telekomunikačního zařízení pro odposlech a záznam zpráv

a) Policii České republiky pro účely stanovené zvláštním právním předpisem³⁶),

b) Bezpečnostní informační službě pro účely stanovené zvláštním právním předpisem³⁷),

c) Vojenskému zpravodajství pro účely stanovené zvláštním právním předpisem^{37a}).

(2) Orgány uvedené v odstavci 1 prokazují své oprávnění k odposlechu a záznamu zpráv předáním písemné žádosti, která obsahuje číslo jednací, pod kterým je rozhodnutí soudu u tohoto orgánu vedeno, a která je podepsána osobou odpovědnou u orgánu uvedeného v odstavci 1 za vykonávání odposlechu a záznamu zpráv. V případě odposlechu a záznamu zpráv Policií České republiky podle zvláštních právních předpisů³⁶) se v písemné žádosti uvádí číslo jednací, pod kterým je souhlas uživatele odposlouchávané stanice u Policie České republiky veden.¹³

Zvláštním předpisem uvedeným v odstavci 2 je v tomto případě § 88 TR.

V dalším odstavci tohoto paragrafu je uvedena povinnost subjektu provozujícího veřejnou komunikační síť uchovávat provozní a lokalizační údaje po dobu šesti měsíců a zároveň zajistit, aby při tom nebyl uchováván obsah zpráv.

Provozní údaje definuje zákon v § 90 odst. 1) jako:

(1) Provozními údaji se rozumí jakékoli údaje zpracovávané pro potřeby přenosu zprávy sítě elektronických komunikací nebo pro její účtování.¹⁴

Lokalizační údaje jsou definovány v § 91 odst. 1) zákona:

(1) Lokalizačními údaji se rozumí jakékoli údaje zpracovávané v síti elektronických komunikací nebo službou elektronických komunikací, které určují zeměpisnou polohu

¹³ § 97 odst. 1,2 Zákona č. 127/2005 Sb. O elektronických komunikacích

¹⁴ § 90 odst. 1 Zákona č. 127/2005 Sb. O elektronických komunikacích

telekomunikačního koncového zařízení uživatele veřejně dostupné služby elektronických komunikací.¹⁵

Provozní a lokalizační údaje je subjekt provozující veřejnou komunikační síť při splnění podmínek uvedených v zákoně povinen na vyžádání bezodkladně poskytnout orgánům činným v trestním řízení, Policii ČR, Bezpečnostní informační službě, Vojenskému zpravodajství a České národní bance. Po uplynutí shora uvedené doby šesti měsíců je subjekt povinen provozní a lokalizační údaje zlikvidovat.

(3) Právnícká nebo fyzická osoba zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací je povinna uchovávat po dobu 6 měsíců provozní a lokalizační údaje, které jsou vytvářeny nebo zpracovávány při zajišťování jejich veřejných komunikačních sítí a při poskytování jejich veřejně dostupných služeb elektronických komunikací^{37b}). Provozní a lokalizační údaje týkající se neúspěšných pokusů o volání je právnícká nebo fyzická osoba zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací povinna uchovávat pouze tehdy, jsou-li tyto údaje vytvářeny nebo zpracovávány a zároveň uchovávány nebo zaznamenávány. Současně je tato právnícká nebo fyzická osoba povinna zajistit, aby při plnění povinnosti podle věty první a druhé nebyl uchováván obsah zpráv a takto uchovávaný dále předáván. Právnícká nebo fyzická osoba, která provozní a lokalizační údaje uchovává, je na požádání povinna je bezodkladně poskytnout

a) orgánům činným v trestním řízení pro účely a při splnění podmínek stanovených zvláštním právním předpisem⁵⁹),

b) Policii České republiky pro účely zahájeného pátrání po konkrétní hledané nebo pohřešované osobě, zjištění totožnosti osoby neznámé totožnosti nebo totožnosti nalezené mrtvoly, předcházení nebo odhalování konkrétních hrozeb v oblasti terorismu nebo prověřování chráněné osoby a při splnění podmínek stanovených zvláštním právním předpisem⁶⁰),

¹⁵ § 91 odst. 1 Zákona č. 127/2005 Sb. O elektronických komunikacích

c) Bezpečnostní informační službě pro účely a při splnění podmínek stanovených zvláštním právním předpisem³⁷),

d) Vojenskému zpravodajství pro účely a při splnění podmínek stanovených zvláštním právním předpisem^{37a}),

e) České národní bance pro účely a při splnění podmínek stanovených zvláštním právním předpisem⁶¹).

Po uplynutí doby podle věty první je právnická nebo fyzická osoba, která provozní a lokalizační údaje uchovává, povinna je zlikvidovat, pokud nebyly poskytnuty orgánům oprávněným k jejich využívání podle zvláštního právního předpisu nebo pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 90).¹⁶

Toto je výčet základních zákonů a právních norem, které pracují s institutem odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu. Jelikož se jedná o rozsáhlou a složitou problematiku, existují kromě toho interní a závazné pokyny, které tuto problematiku dále upravují. Jedním z nejdůležitějších je Závazný pokyn policejního prezidenta o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu č. 186/2011 Sb., který celkem ve dvaceti článcích upravuje postup Policie ČR při jejich provádění. Tento závazný pokyn je však určen pouze pro vnitřní potřebu policie.

¹⁶ § 97 odst. 3 Zákona č. 127/2005 Sb. O elektronických komunikacích

4 Analýza zkoumané problematiky

4.1 Názor autora diplomové práce na současnou právní úpravu

Jak už bylo v předchozích kapitolách uvedeno, odposlechy a záznam telekomunikačního provozu jsou výrazným zásahem do práv a svobod občanů. Každý takový zásah musí být náležitě odůvodněn a lze ho provést pouze na základě platné právní úpravy. Tato právní úprava se v čase mění a dochází tak k novelizacím jednotlivých zákonů. Tyto novelizace reagují jednak na měnící se dobu, na politickou situaci a hlavně na nedostatky, které byly v průběhu používání určité zákonné normy zjištěny. Základní právní normou pro provádění odposlechů je Zákon o trestním řízení soudním č. 141/1961 Sb. který od doby svého vydání prošel už mnoha novelizacemi. Pro odposlech nejvýznamnější novelizací byla novelizace č. 178/1990 Sb., kterou byl vložen do trestního řádu oddíl šestý, konkrétně § 88 – odposlech telefonních hovorů, který časem procházel dalšími změnami až do dnešní podoby.

Dle současné právní úpravy § 88 odst. 1) TŘ lze provádět odposlech u zločinů, na které stanoví zákon trest s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let. Přestože by odposlechy pomohly objasnit i méně závažné trestné činy, považuje autor toto omezení ze strany zákona za přiměřené, a to vzhledem k výraznému zásahu do soukromí a práv a svobod občanů.

Za nevyhovující však autor považuje ustanovení § 88 odst. 8 a na něj navazující odstavec 9 TŘ, který ukládá povinnost orgánům činným v trestním řízení vyrozumívát osobu, proti které byl odposlech veden, pokud je známa a to po pravomocném skončení věci, avšak bez ohledu na to, jakým způsobem byla věc ukončena. Z uvedeného vyplývá, že až na výjimky, které jsou uvedeny v odstavci 9, musí orgán činný v trestním řízení vyrozumět každou osobu, proti které byl odposlech veden, tedy i pachatele, kteří byli odsouzeni. Toto ustanovení považuje autor za nevyhovující a oba odstavce by zrušil, nebo alespoň upravil. Pokud chceme zachovat možnost podání informace osobě, na kterou byl veden odposlech, jehož součástí má být i poučení o právu podat návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu Nejvyššímu soudu, měla by se tato povinnost vyrozumění týkat pouze osob, kterým nebylo spáchání trestného činu prokázáno, nikoli pachatelů, kteří byli v dané věci odsouzeni.

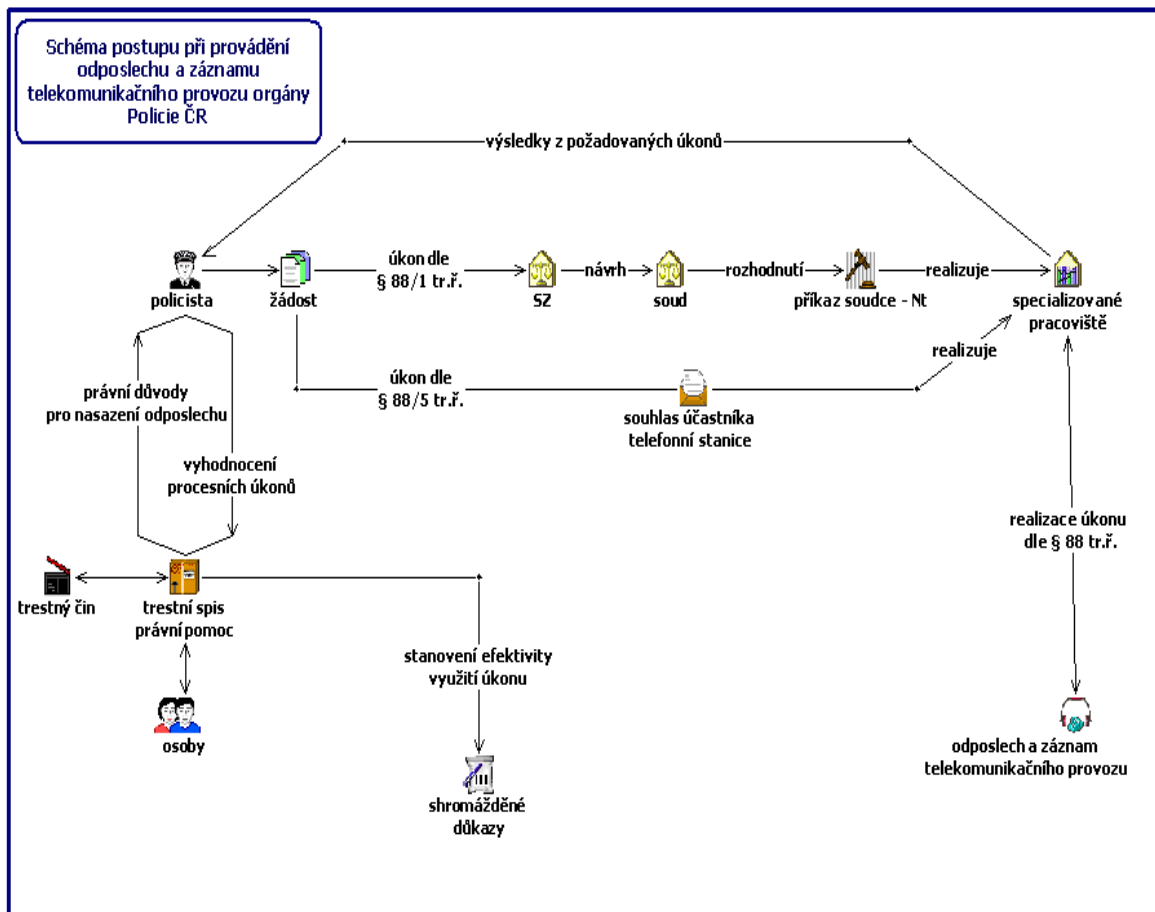
Podobně je tomu u ustanovení § 88a odst. 2 a na něj navazujícího odstavce 3 TR, týkající se vyrozumívání osob o nařízeném zjišťování údajů o telekomunikačním provozu, který autor považuje rovněž za nevyhovující ze stejného důvodu a volil by jeho zrušení.

4.2 Obecný postup při provádění odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu

Při slově odposlech si většina lidí představí odposlech mobilního telefonu, případně pevné telefonní linky. Do odposlechu však můžeme zařadit i odposlech e-mailové schránky, monitorování provozu počítačových sítí, nebo odposlech radiostanic. V této kapitole bude uveden obecný postup při provádění jednotlivých úkonů.

Provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu zabezpečuje pro potřeby Policie ČR a další oprávněné subjekty Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky. Tento útvar, který pracuje v nepřetržitém provozu, je jediným útvarem, který je oprávněn provádět tyto úkony na celém území České republiky.

Obrázek 1- Schéma postupu při provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu orgány Policie ČR



Zdroj: www.mvcr.cz/soubor/analyza-za-rok-2014-pdf.aspx

Odposlech mobilních telefonů

Je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, nebo o některý z dalších trestných činů uvedených v § 88 TŘ a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak, může být oprávněným žadatelem za podmínek uvedených v § 88 TŘ vyžádán odposlech. Odposlechem v tomto případě rozumíme zachycení zvukového souboru, tedy rozhovoru účastníků odposlouchávané stanice, pořízený automatickým záznamovým zařízením bez přímé účasti konkrétní osoby a k němu náležejících doprovodných údajů, což jsou provozní a lokalizační

údaje. Oprávněným žadatelem pro vyžádání odposlechu je příslušník policie zařazený v oprávněném subjektu Služby kriminální policie a vyšetřování, a to u:

- odborů ÚSKPV Policejního prezidia ČR
- národní protidrogové centrály SKPV
- útvaru speciálních činností SKPV
- úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV
- národní centrály proti organizovanému zločinu SKPV (zřízené k 1. 8. 2016)
- odborů SKPV Policie ČR krajských ředitelství
- územních odborů SKPV a městských ředitelství Policie ČR

a pověřený prováděním úkonů v trestním řízení, v jehož rámci je úkon vyžadován. V takovém případě žadatel sepíše žádost o povolení odposlechu, a tuto po schválení vedoucím policistou ustanoveným na služebním místě v řídicí úrovni vedoucího odboru, cestou státního zastupitelství předloží soudu. Žádost se na základě bodu č. 9 přílohy č. 1 k nařízení vlády č. 522/2005Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací, označí stupněm utajení „Vyhrazené“ nebo vyšší, pokud to z jejího obsahu vyplývá. V žádosti musí být přesně uveden požadavek a jednoznačně identifikován účel úkonu, objekt úkonu, jeho uživatel a účastník, pokud je možné zjistit jejich totožnost.

V případě žádosti o výpis podle § 88a se tato v souladu se Závazným pokynem policejního prezidenta č. 200/2007 Sb. označí „Pro vnitřní potřebu“, popřípadě se označí stupněm utajení „Vyhrazené“, pokud to z jejího obsahu vyplývá. Žádost o výpis po schválení vedoucím policistou cestou státního zastupitelství opět předloží soudu.

Zde považuji za vhodné zmínit jednotlivé stupně utajení uvedené v Zákoně o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti č. 412/2005 Sb., kde v § 4 jsou tyto stupně utajení definovány následovně:

Utajovaná informace se klasifikuje stupněm utajení

a) Přísně tajné, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit mimořádně vážnou újmu zájmům České republiky,

b) Tajné, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit vážnou újmu zájmům České republiky,

c) Důvěrné, jestliže její vyjádření neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit prostou újmu zájmům České republiky,

d) Vyhrazené, jestliže její vyjádření neoprávněné osobě nebo zneužití může být nevýhodné pro zájmy České republiky.¹⁷

Soudce posoudí zákonnost a oprávněnost žádosti a rozhodne, zda v daném případě vydá příkaz k odposlechu. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být vydán písemně a musí být odůvodněn. Konkrétní náležitosti, které musí příkaz obsahovat, jsou uvedeny v § 88 odst. 2 a § 88a odst. 1 TR. Doba, na kterou může být odposlech nařízen, nesmí být delší než čtyři měsíce. Na základě vyhodnocení dosavadního průběhu odposlechu může soudce soudu vyššího stupně a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce krajského soudu tuto dobu prodloužit, a to i opakovaně, vždy nejdéle o čtyři měsíce.

Bez příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může u vyjmenovaných trestných činů uvedených v § 88 odst. 5 TR orgán činný v trestním řízení nařídit odposlech sám, pokud s tím uživatel odposlouchávané stanice souhlasí. V takovém případě se k žádosti o odposlech při předání na specializované pracoviště přikládá příkaz oprávněného subjektu a písemný souhlas uživatele.

Provedení vlastního úkonu může oprávněný subjekt vyžadovat výhradně u specializovaného pracoviště, kterým je Útvar zvláštních činností SKPV. Zde je však nutné ještě před schválením žádosti tuto žádost předběžně projednat, kdy určený policista ÚZČ posoudí a rozhodne, zda je úkon v požadovaném rozsahu a termínu možné provést, a to vzhledem k technickým, operativním a kapacitním možnostem. V minulosti byly kapacitní možnosti útvaru k provádění odposlechu omezené, neboť se provádělo nahrávání na magnetofonové pásky, byly větší nároky na obsluhu zařízení apod., v dnešní době digitalizace jsou kapacitní možnosti nesrovnatelně vyšší. U technických možností se posuzuje zejména fakt, zda se u odposlouchávané stanice nejedná např. o ústřednu, kdy by

¹⁷ § 4 Zákona č. 412/2005 Sb. O ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti

vzhledem k počtu hovorů spojovaných přes ústřednu mohlo dojít k zahlcení a k technickým komplikacím.

Po kladném předběžném projednání oprávněný žadatel vyžádá na ÚZČ SKPV provedení úkonu, kdy předkládá schválenou žádost a příkaz vydaný soudem. V případě že není vydán příkaz soudu, dokládá místo něj písemný souhlas uživatele. Při doručení uvedených písemností na ÚZČ SKPV oprávněný žadatel ve spolupráci s určeným policistou ÚZČ určí krycí název úkonu a určí, kdo a jakým způsobem je oprávněn přebírat od specializovaného pracoviště získané informace. Pro předávání záznamů oprávněný žadatel určí koncový bod, tedy počítač určený pro příjem dat z odposlechu, do kterého mají být záznamy ze specializovaného pracoviště předávány. V této fázi lze určit, zda do koncového bodu mají být předávány pouze doprovodná data, nebo všechny záznamy. Zřízení koncového bodu se provádí ve spolupráci se specializovaným pracovištěm ÚZČ, které stanoví minimální technické parametry, které musí zařízení koncového bodu splňovat. Specializované pracoviště rovněž poskytne potřebné programové vybavení pro koncový bod, které umožňuje automatický chráněný datový přenos mezi specializovaným pracovištěm a koncovým bodem.

Pro každého policistu, který bude vyhodnocovat a pracovat se záznamy žadatel vyžádá u ÚZČ jedinečný elektronický hardwarový klíč a jeho aktivaci pro daný úkon. Hardwarový klíč slouží k jednoznačné identifikaci konkrétní osoby a je nepřenositelný. Vydává a eviduje jej specializované pracoviště na žádost vedoucího policisty, který je oprávněn schvalovat žádosti k odposlechům. Aktivaci a deaktivaci hardwarového klíče pro jednotlivé policisty může oprávněný žadatel vyžádat také kdykoli v průběhu úkonu. Tímto systémem se eliminuje případné neoprávněné nakládání s jednotlivými záznamy, protože každý z policistů má svůj vlastní a jedinečný hardwarový klíč podléhající přísné evidenci a každé přihlášení a odhlášení je logováno. Na každý hardwarový klíč jsou přidělena pouze ta oprávnění k jednotlivým úkonům, na kterých policista skutečně pracuje. K jiným záznamům, než ke svým přiděleným se policista nedostane, dokud nedojde na pracovišti ÚZČ k jejich aktivaci. Ta však může proběhnout jedinečně na základě písemné žádosti oprávněného žadatele. Každý přístup k chráněnému záznamu je evidován a evidence je ukládána na specializovaném pracovišti po dobu pěti kalendářních let od ukončení odposlechu.

Po převzetí žádosti a příkazu soudu, nebo příkazu oprávněného subjektu a souhlasu uživatele specializovaným pracovištěm ÚZČ, zakládá se na ÚZČ spis k danému úkonu, ve kterém se následně shromažďují chronologicky veškeré dokumenty související s daným případem. Spis je zpravidla v utajeném režimu „Vyhrazené“ a přístup k němu má pouze určený pracovník ÚZČ, který má spis na starosti a vede jej. V případě, že si situace vyžaduje, aby do spisu nahlédla jiná osoba z ÚZČ, např. z důvodu nepřítomnosti pracovníka, který má spis na ÚZČ přidělen, tato skutečnost se písemným záznamem označí do spisu. Spisu je na ÚZČ přiděleno číslo jednací a pod tímto číslem je spis na ÚZČ evidován. Po převzetí uvedených dokumentů na specializované pracoviště a jejich zaevidování dochází v co možná nejkratší době k nasazení odposlechu. Vlastní nasazení spočívá v zadání zájmového telefonního čísla nebo IMEI a dalších povinných položek jako je číslo jednací žádosti, číslo jednací příkazu soudu, patřičného paragrafového znění a doby od kdy do kdy bude odposlech probíhat do počítače, ve kterém je instalován příslušný program - terminál. V tomto programu se rovněž nastaví směr a koncový bod, na který budou následně data distribuována a nastaví se zde povolení jednotlivých elektronických hardwarových klíčů, se kterými bude možné k datům přistupovat. Takto zadaný příkaz se odešle na server, odkud je dál prostřednictvím dalšího pracoviště ÚZČ distribuován k jednotlivým operátorům, kteří na základě toho zpřístupní požadovaná data. Terminál je přístupný pouze vybraným pracovníkům ÚZČ a každý přístup a editace v něm jsou logovány. Po nasazení odposlechu jsou data distribuována na určený počítač – koncový bod, který je programově vybaven pro přijímání a zpracování těchto dat. Zde pak po spuštění příslušného programu a přihlášení se za pomoci svého hardwarového klíče oprávněný policista vidí a může pracovat s daty a nahrávkami odposlechů. Tyto jsou policistovi zpřístupněny se zpožděním několika minut případně až hodin dle vytižení sítě a případně dalších technických problémů. Specializované pracoviště ÚZČ nemá přístup k zaznamenaným odposlechnutým hovorům, provádí pouze nasazení, deaktivaci a distribuci ke koncovým uživatelům. Aktivovaný odposlech probíhá až do okamžiku, kdy skončí doba uvedená v původním zadání do terminálu na pracovišti ÚZČ, nebo do předčasného ukončení v tomto programu. Pokud během trvání soudního rozhodnutí dojde k prodloužení doby odposlechu, oprávněný policista doručí toto rozhodnutí opět na pracoviště ÚZČ, kde se prodloužení uloží jako další dokument do již založeného spisu a pověřený pracovník prodlouží dobu v terminálu.

Záznamy jsou od specializovaného pracoviště oprávněnému žadateli doručovány elektronickou cestou na určený koncový bod oprávněného subjektu, kde s nimi může pracovat a vyhodnocovat je již v průběhu vyšetřování, a po ukončení odposlechu jsou předány na nepřepisovatelných DVD nosičích jakožto archivní záznamy. Zájmové záznamy, které oprávněný policista považuje z důkazního hlediska za důležité označí, a spolu s písemnou žádostí doručí zpět na útvar ÚZČ, který dle požadavků oprávněného žadatele vyhotoví z archivních záznamů výběr. Tento výběr se uloží na nepřepisovatelné médium, zaeviduje se a vyhotoví se k němu protokol v souladu s ustanovením § 88 odst. 6 TŘ. Se záznamy, ve kterých nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení se nakládá v souladu s § 88 odst. 7 TŘ.

Odposlech pevné linky

Obdobný postup jako u odposlechu mobilního telefonu je u pevných telefonních linek, které jsou v dnešní době zdigitalizovány. Zde je důležité se již v době projednání žádosti zaměřit na to, zda se nejedná např. o číslo nějaké telefonní ústředny. I přesto, že počet pevných linek v soukromé sféře klesá a tyto jsou nahrazovány mobilními telefony, stále se vyskytují ve firmách, kancelářích, na úřadech.

Odposlech e-mailové adresy

V případě potřeby zachycení zpráv přepravovaných prostřednictvím elektronické pošty může být monitorována konkrétní e-mailová adresa. Zde je pro orgány činné v trestním řízení důležité, o jakou konkrétní e-mailovou adresu se jedná, respektive na kterém konkrétním poštovním serveru kterého konkrétního poskytovatele je provozována. Pokud se jedná o server a poskytovatele se sídlem v České republice, lze vyžádat takovou službu přímo u poskytovatele, pokud nastane případ, kdy je server umístěn mimo Českou republiku, lze toto vyžádat cestou právní pomoci, což je mnohem náročnější hlavně z časového hlediska. V takovém případě může dojít i k tomu, že požadovaný úkon není možné provést, neboť provozovatel zahraničního serveru odpoví, že není vázán českými právními předpisy, nebo neodpoví vůbec.

Monitorování provozu počítačových sítí

Monitorování provozu počítačových sítí, tedy komunikace mezi jednotlivými počítači, patří z hlediska odposlechů k nejsložitějším. Policie dokáže s pomocí moderní techniky takovou komunikaci zachytávat, avšak vzhledem k náročnosti a objemu přenášených dat se jedná o obtížnou proceduru, kdy velmi zjednodušeně řečeno zařízení umístěné nejčastěji u poskytovatele internetu zachytává jednotlivé pakety příchozích a odchozích dat, které zkopíruje a propustí dál. Následně se tyto zachycené pakety dat kompletují a vyhodnocují. Jedná se o náročnou a specializovanou práci, jak z hlediska odbornosti, tak z hlediska časového.

Odposlech radiostanic

Při prováděném trestním řízení se můžeme také setkat s požadavkem na odposlech radiostanic. Takový odposlech je technicky proveditelný, avšak vzhledem ke své povaze natolik ojedinělý, že jsem se s ním během své práce u policie zatím osobně nesetkal a nebudu ho proto v této práci nadále ani rozebírat.

Ochrana informací u odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu

Policisté přicházející do styku s informacemi z odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu odpovídají za ochranu těchto informací před vyzrazením a zneužitím. Při zpracování takových informací musí postupovat dle platných právních předpisů a interních aktů řízení, které upravují ochranu osobních údajů i ochranu utajovaných informací. V této souvislosti existují určitá pravidla a opatření, díky kterým dochází k lepšímu zabezpečení:

- editace požadavků je možná pouze z pracoviště ÚZČ, na kterém je veden spisový materiál k danému úkonu
- přístup do systému je podmíněn individuální identifikací oprávněné osoby a jejím zalogováním
- logy všech přístupů jsou archivovány a jsou zpětně dohledatelné

- vlastní aktivaci odposlechu u telefonních operátorů provádí Centrum informačních systémů, což je samostatné pracoviště ÚZČ, které nemá možnost požadavky editovat a nemá přístup k záznamům
- jednotliví telekomunikační operátoři jsou povinni uchovávat všechny údaje o aktivaci a deaktivaci odposlechu pro potřeby kontrolního orgánu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Kontrolní mechanismy

Při používání odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu existují určité kontrolní mechanismy, které můžeme rozdělit na vnější realizované justičními a parlamentními orgány a vnitřní, realizované v rámci Policie ČR. V rámci vnitřních mechanismů jsou posuzovány úkony schvalujícími služebními funkcionáři, kontrola v rámci Policie ČR je prováděná specializovaným kontrolním orgánem a v oblasti odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu provádí kontrolní činnosti i státní zastupitelství, které vykonává dozor v trestní věci. Do vnějších mechanismů pak řadíme kontrolu justičními orgány a Stálou komisí pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Centrum informačních systémů ÚZČ

Jedná se o samostatné pracoviště ÚZČ, jehož úkolem je přijímat požadavky výhradně z pracovišť ÚZČ a předávat je dál příslušným operátorům, dohlížet na řádný průběh aktivace a deaktivace vyžádaných čísel a zprostředkovávat další informace od jednotlivých operátorů. Toto pracoviště nemá přímý kontakt s jinými součástmi Policie ČR ani s jinými oprávněnými subjekty, nemá oprávnění samostatně editovat požadavky a nemá přístup k výstupním informacím. Pracovníci ÚZČ mají ve své pracovní náplni zakotvenou povinnost zachovávat mlčenlivost a dále jsou všichni určeni ke styku s utajovanými informacemi podle zákona č. 412/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů v různých stupních utajení.

Záznam údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu - výpisy

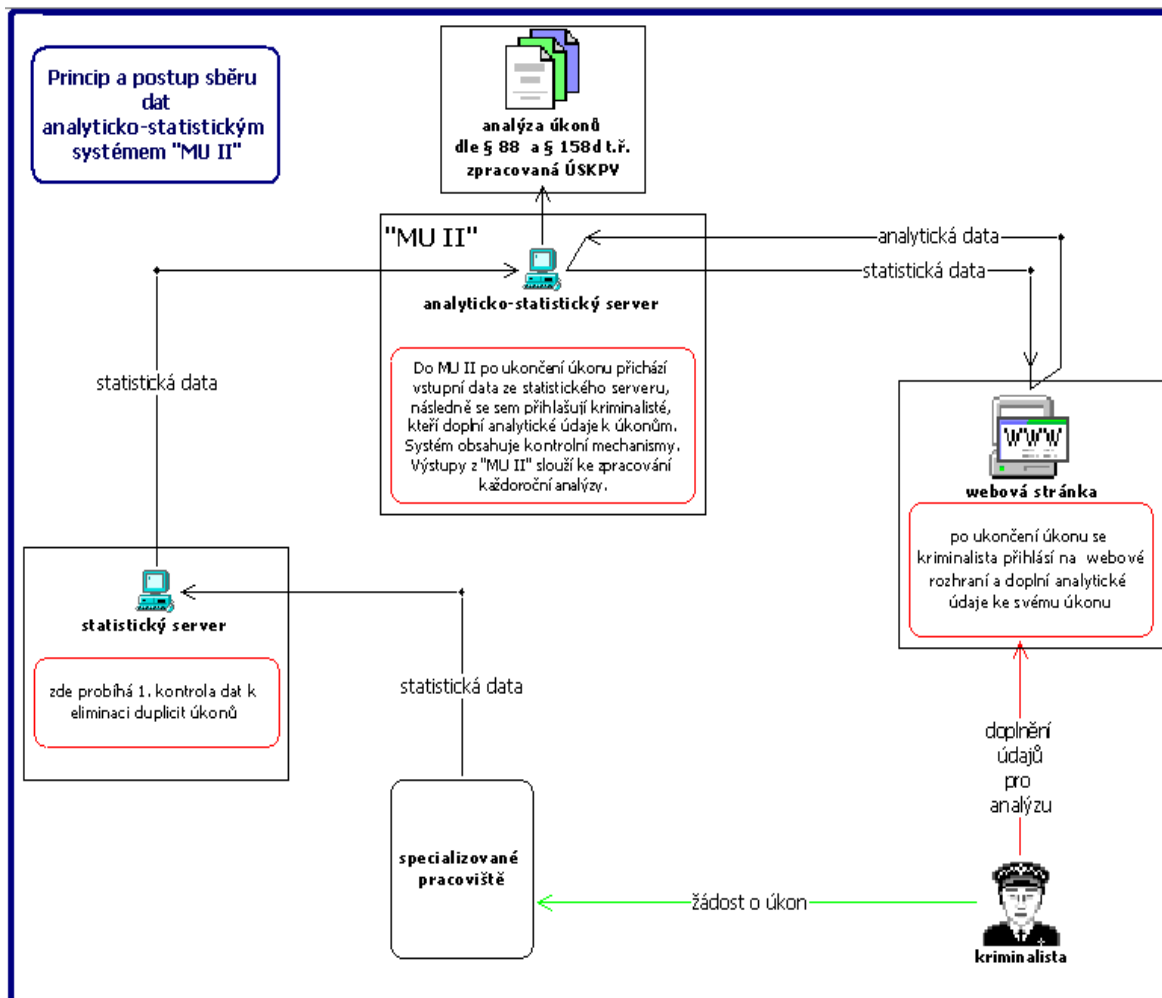
Provozní a lokalizační údaje zjišťované v souladu s § 88a TR mohou být rovněž nezbytnou informací při vyšetřování trestné činnosti. V tomto případě policie nezjišťuje obsah komunikace, ale pouze provozní a lokalizační údaje u již proběhlé komunikace, které jsou jednotliví operátoři v souladu s § 97 odst. 3) zákona č. 127/2005 Sb. O elektronických komunikacích povinni uchovávat po dobu šesti měsíců. Uchovávaná data jsou přesně vyjmenována v § 2 prováděcí vyhlášky č. 357/2012 Sb. O uchovávání, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů.

Postup při vyžadování výpisů o uskutečněném telekomunikačním provozu je obdobný jako při vyžadování odposlechu. Provedení úkonu může žádat pouze oprávněný žadatel výhradně u pracoviště ÚZČ. Při vyžadování předkládá schválenou žádost a příkaz k úkonu vydaný příslušným soudem. Pokud není soudem vydán příkaz, předkládá oprávněný žadatel spolu se schválenou žádostí o výpis souhlas uživatele telekomunikačního zařízení, ke kterému se mají údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu vztahovat. Jako přílohu žádosti o výpis vyplní oprávněný žadatel protokol o předávání dat elektronickou poštou, kde uvede elektronickou adresu a heslo k zašifrování odpovědí. Výpis poté oprávněný žadatel obdrží od ÚZČ elektronickou poštou v zašifrovaném souboru na určenou e-mailovou adresu.

Analyticko statistický systém MU II

System MU II slouží k získání statistických údajů o počtech, účelu, objektu zájmu a efektivitě ukončených úkonů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu prováděných dle § 88 a sledování osob a věcí prováděných dle § 158d trestního řádu v rámci útvarů Policie ČR. Policista, který vyžádal konkrétní úkon, se musí do 30-ti dnů po skončení akce přihlásit na vnitřních intranetových stránkách do systému MU II a zde vyplnit požadované údaje. Pro přihlášení do systému musí znát přihlašovací jméno, což bývá krycí jméno úkonu a jednoznačný identifikátor úkonu, který obdrží od specializovaného pracoviště ÚZČ. Princip a postup sběru dat znázorňuje následující obrázek.

Obrázek 2 - Princip a postup sběru dat analyticko-statistickým systémem MU II



Zdroj: www.mvcr.cz/soubor/analyza-za-rok-2014-pdf.aspx

Vyžadující policista požádá o úkony specializované pracoviště ÚZČ, které předá údaje do databáze statistiky úkonů. Z této databáze jsou po skončení úkonu vybrané údaje bez osobních údajů předány na analyticko statistický server. Policista po skončení úkonu prostřednictvím webové stránky doplní v databázi analyticko statistického serveru chybějící údaje a posoudí efektivitu úkonu. Analytici Policejního prezidia z výstupních dat systému MU II vyhodnotí statistická data, ze kterých po jejich rozboru zpracovávají analýzu.

4.3 Organizace práce při provádění odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu

V předchozí kapitole byl podrobně popsán postup při provádění odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu. Při vyžadování odposlechů se ale občas setkáváme s některými problémy, které vyžadování odposlechů provázejí. Jedním z nejčastějších bývá nedostatečný stupeň utajení. Přestože informace o přípravě odposlechu a záznamu zpráv jsou uvedeny v obecné části seznamu utajovaných informací, konkrétně v bodě č. 9 přílohy č. 1 k nařízení vlády č. 522/2005Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací, vyžadující pracovník posuzuje, zda její vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky, nebo může být pro zájem České republiky nevýhodné ve smyslu § 3 zákona č. 412/2005 Sb. O ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti. Pokud tedy na specializované pracoviště ÚZČ přinese oprávněný žadatel neutajovanou žádost o odposlech, je pracovníky ÚZČ na tuto skutečnost upozorněn, a před převzetím žádosti je mu dána možnost případně přehodnotit stupeň utajení a zjednat nápravu. Pokud žadatel trvá na neutajované žádosti, ÚZČ žádost převezme a s písemnostmi se nakládá jako s neutajovanou informací v souladu se spisovým řádem. V takovém případě je zde zvýšené riziko případného úniku informací. Z praxe mohu uvést, že takový postup se vyskytuje zřídka, ale často u konkrétních útvarů a konkrétních pracovníků těchto útvarů. Jako důvod nejprve uváděli, že nikde není striktně nařízeno odposlech utajovat, ale jelikož jsou i nadále ze strany ÚZČ opakovaně upozorňováni na to, že by odposlech a jeho příprava měly být utajovány, je nyní uváděno přímo v žádosti o odposlech, že byla vyhodnocena míra závažnosti případného vyzrazení informace, kdy žadatel po vyhodnocení dospěl k závěru, že zneužití nemůže způsobit újmu zájmu České republiky a ani pro ni není nevýhodné. Následně jako další důvod je nejčastěji uváděna mezinárodní spolupráce několika států zejména na úseku drogové problematiky, kdy tyto státy spolu potřebují komunikovat a utajování těchto informací pak způsobuje průtahy při komunikaci a následně v celém trestním řízení. Jelikož se ale jedná opakovaně o stejné vyžadující pracovníky, kteří tyto informace odmítají utajovat a většina ostatních pracovníků i ze stejného útvaru v rámci celé republiky s utajováním nemá problém, domnívám se, že se u těchto konkrétních jedinců jedná spíše o jejich pohodlnost, neboť nakládání s neutajovanou informací a její pořízení je pro ně snazší a méně časově náročné. Bohužel

zde podle mého názoru selhává i kontrolní mechanismus schvalování žádosti nadřízeným, neboť nadřízený schvalující tyto žádosti sdílí stanovisko žadatele a nepovažuje za nutné informace utajovat. I zde se však opakovaně jedná pouze o konkrétní schvalující pracovníky.

Problém utajování při přípravě a provádění odposlechnů považuji v současné době za celkem ožehavé téma, neboť ani názory odborníků z řad policie na tuto problematiku nejsou zcela jednotné. Státní zastupitelství ani soud při nařizování odposlechnů stupeň utajení již neřeší a rozhodnutí vydá ve stejném stupni utajení, v jakém mu byla podána žádost o povolení odposlechu. Rozhodnutí o stupni utajení tedy zůstává na tom, kdo úkon vyžaduje, a ten by měl také posoudit míru případné újmy nebo nevýhodnost pro zájmy České republiky v případě vyzrazení. Provádění odposlechu je však natolik závažný úkon a zásah do práv a svobod občanů, že může být v souladu s § 88 TŘ nařízen pouze tehdy, pokud jím mají být získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak, nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Pokud úkon odposlechu nebudeme utajovat, snadno může dojít k vyzrazení takového neutajovaného úkonu a zneužití takových informací může podstatně ztížit nebo dokonce znemožnit trestní řízení. Toto by již bylo dle mého názoru pro Českou republiku minimálně nevýhodné, a proto si myslím, že provádění odposlechu by mělo nést vždy alespoň nejnižší stupeň utajení a to „Vyhrazené“.

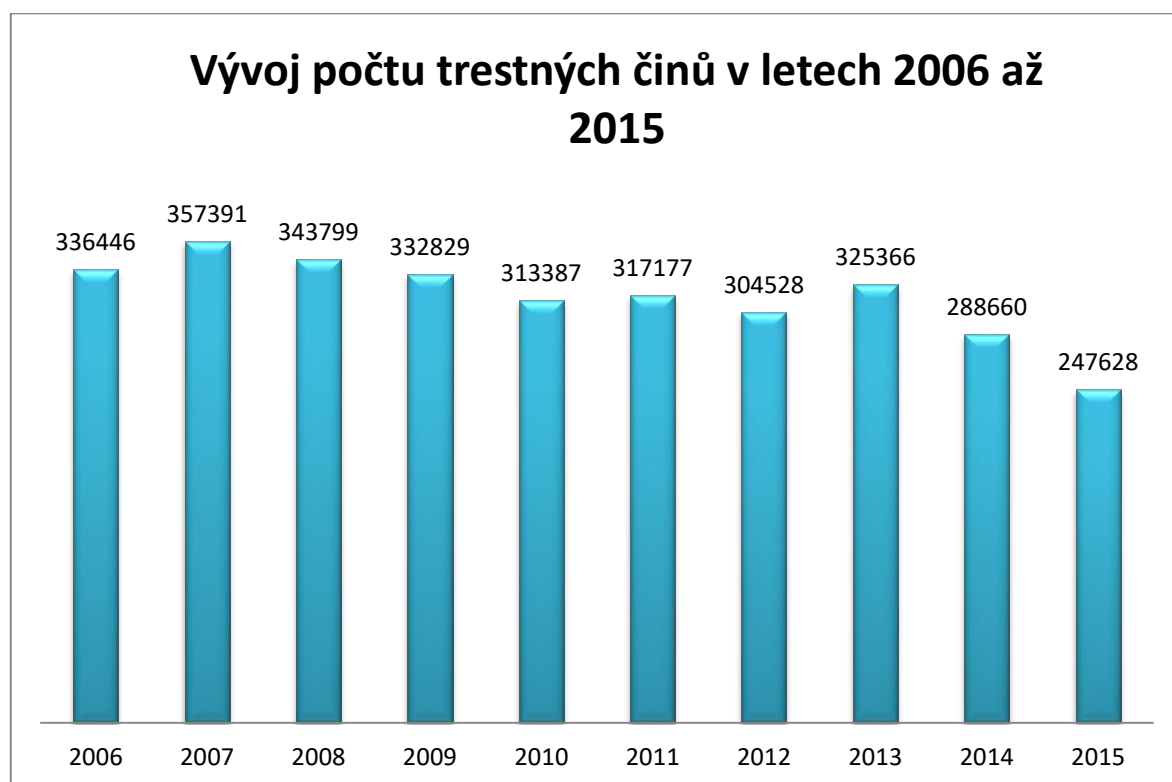
4.4 Vývoj nasazování odposlechnů

Do 31. 12. 2009 nebylo územní členění Policie ČR shodné s vyššími územními samosprávnými celky ČR. Teprve změnou organizační struktury Policie ČR vzniklo od 1. 1. 2010 čtrnáct územních celků – Krajských ředitelství Policie ČR shodných s vyššími územně samosprávnými celky ČR. Z tohoto důvodu byla statistická data získaná před touto reorganizací přepočtena do nového rozložení tak, aby bylo možné plynule navázat na předchozí statistické údaje a tyto porovnávat.

Dalším důležitým mezníkem při zpracovávání a porovnávání statistických dat je nabytí účinnosti zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník k datu 1. 1. 2010. Celkovou kriminalitu před a po nabytí účinnosti trestního zákoníku nelze bez zohlednění změn

srovnávat, neboť značná část paragrafů byla upravena. Jako příklad lze uvést např. § 180d zákona č. 140/1961 Sb. řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění, který po nabytí účinnosti nového trestního zákoníku již není trestným činem, avšak ve statistice do té doby tvořil významnou část. Při srovnávání statistických dat z doby před účinností nového trestního zákoníku a po něm tedy musíme brát v úvahu také jejich obsah.

Graf 1 - Vývoj počtu trestných činů v letech 2006 až 2015



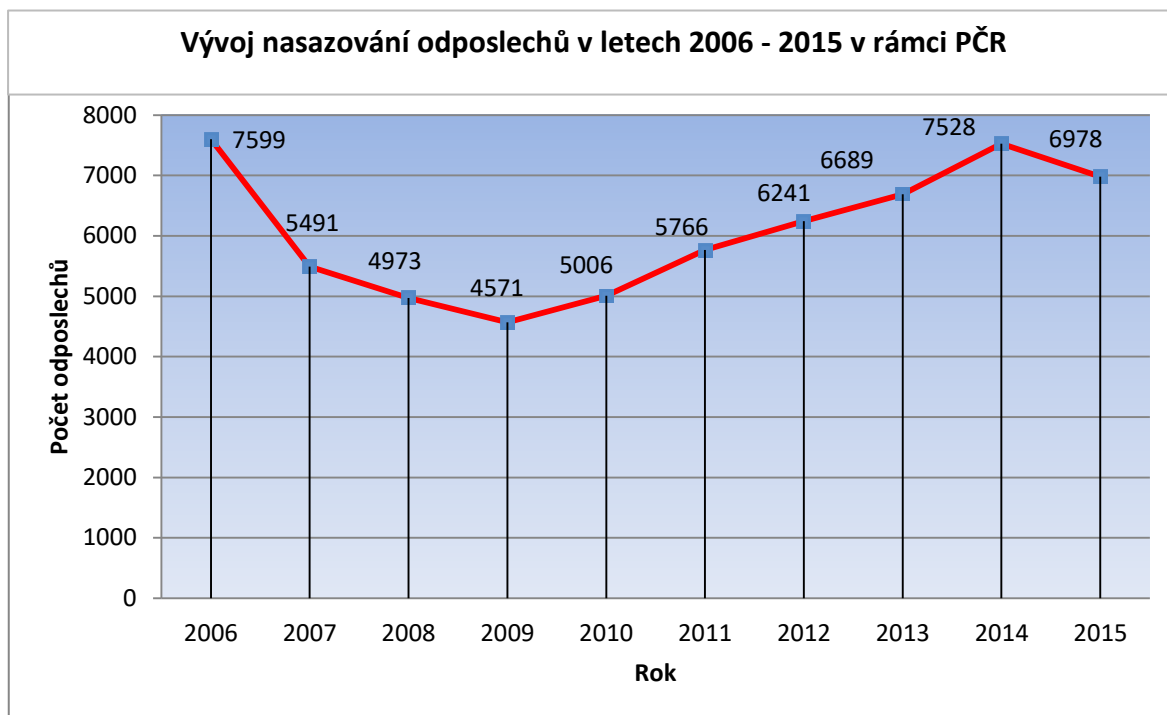
Zdroj: Policejní prezidium České republiky, zpracování vlastní

Z uvedeného grafu je patrný větší pokles trestné činnosti mezi lety 2009 a 2010 o 19 442 skutků, což je částečně způsobeno právě změnou trestního zákoníku. Naopak nárůst je zaznamenán v roce 2013, i přesto se však jedná se o čtvrtý nejnižší počet trestných činů od roku 1993 do roku 2013. V roce 2014 a 2015 došlo opět k poklesu trestné činnosti a v roce 2015 bylo evidováno nejméně skutků za celé hodnocené období, tedy od roku 2006.

Data z roku 2016 nejsou v době zpracování této práce k dispozici, proto budou nadále uváděna data do roku 2015.

Policejní prezidium České republiky vede vlastní statistiku nasazování odposlechů od roku 2006, do té doby pracovalo s převzatými údaji z Útvaru zvláštních činností. Proto pro zkoumání vývoje odposlechů v souladu s cílem práce jsem zvolil tento rok jako výchozí a budu tedy srovnávat zjištěná data za posledních 10 let, tedy za roky 2006 – 2015.

Graf 2 - Vývoj nasazování odposlechů v letech 2006 až 2015 v rámci Policie ČR



Zdroj: Policejní prezidium České republiky, zpracování vlastní

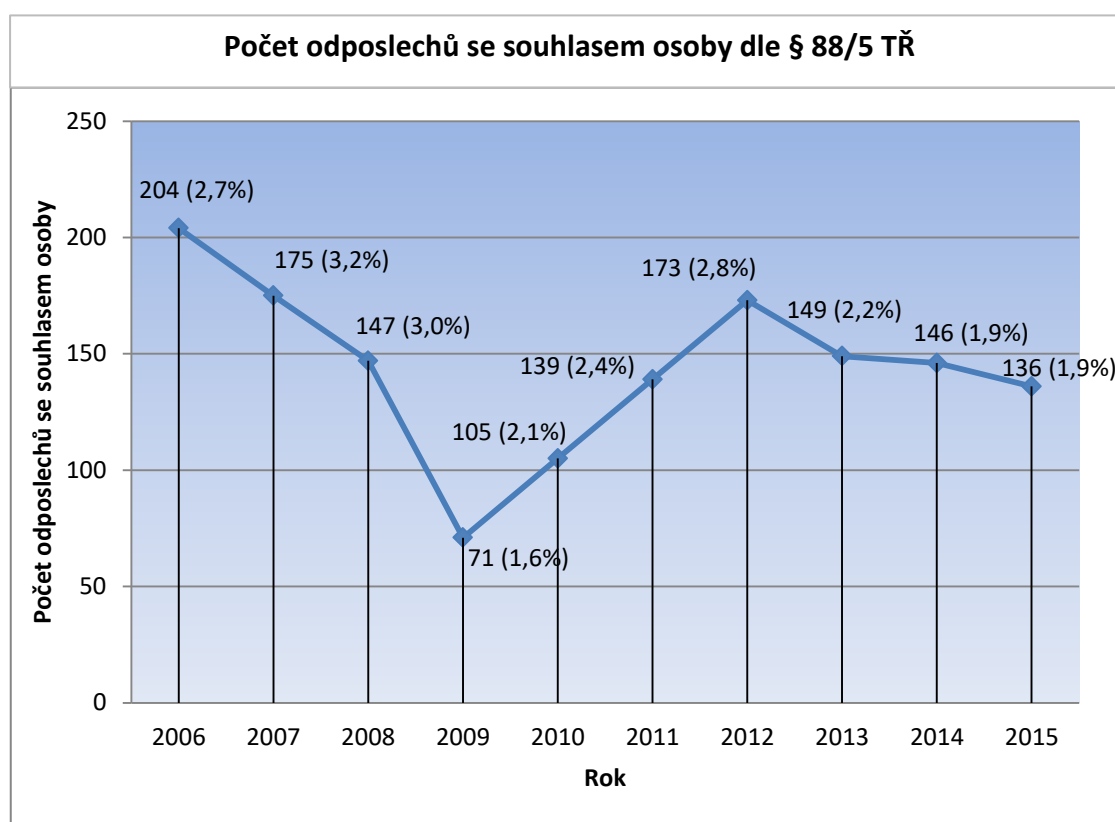
Z grafu je patrný pokles počtu odposlechů v letech 2006 až 2009, kdy se počet odposlechů dostal na minimum za sledované období, a poté následuje setrvalý nárůst až do roku 2014. V roce 2015 počet odposlechů opět klesl a to oproti roku 2014 o 550 úkonů, což činí 7,3%. Na celkový pokles v roce 2015 měl vliv zejména pokles odposlechů evidovaný u útvarů SKPV Krajských ředitelství policie. Mírný nárůst naopak zaznamenaly útvary SKPV s celostátní působností, v celkovém počtu však zanedbatelný.

Mezi útvary Policie ČR s územně vymezenou působností dlouhodobě vykazující vyšší počty odposlechů patří KŘP hlavního města Prahy, KŘP Jihomoravského kraje, KŘP Středočeského a KŘP Moravskoslezského kraje. Mezi celostátními útvary je to pak

jednoznačně Útvar pro odhalování organizovaného zločinu a Národní protidrogová centrála, které mají nejvyšší počty nasazených odposlechů v průběhu celého sledovaného období.

Do celkového počtu odposlechů jsou zde započítány i úkony se souhlasem osoby v souladu s § 88/5 TR, kdy je vedeno trestní řízení zejména pro trestné činy vydírání, nebezpečné vyhrožování nebo nebezpečné pronásledování. Počty těchto úkonů nejsou veliké a pohybují se v rozmezí od 1,6 do 3,2 procenta z celkového počtu.

Graf 3 - Počet odposlechů se souhlasem osoby dle § 88 odst. 5 TR



Zdroj: Policejní prezidium České republiky, zpracování vlastní

4.4.1 Vývoj nasazování odposlechů podle kriminality

Policejní prezidium České republiky vede statistiku počtu odposlechů za jednotlivé roky v závislosti na kriminalitě. Údaje jsou dostupné od roku 2007 a od tohoto roku jsou odposlechy nejčastěji využívány na trestné činy související s toxikománií. Počty

odposlechů na toxikománii souvisle rostou od roku 2010. V roce 2015 bylo v souvislosti s touto trestnou činností nasazeno nejvíce odposlechů od roku 2007. S poměrně velkým odstupem pak následují odposlechy využívané v souvislosti s šetřením a objasňováním násilné trestné činnosti.

V letech 2014 a 2015 byl nárůst počtu odposlechů zaznamenán kromě již zmíněné toxikománie u obecně nebezpečné trestné činnosti a extremismu, v tabulce označeno žlutě. U všech ostatních druhů trestné činnosti došlo k poklesu jejich počtu.

Při porovnání počtu odposlechů aplikovaných na hospodářskou trestnou činnost zjistíme, že v roce 2015 bylo na hospodářské trestné činy nasazeno celkem 488 odposlechů z celkových 6978, což činí přibližně 7%. V roce 2014 bylo nasazeno dohromady 854 a v roce 2013 celkem 892 odposlechů. I v této oblasti trestné činnosti tedy dochází v posledních třech letech k poklesu počtu nasazených odposlechů. Od roku 2010, kdy nabyl účinnosti nový trestní zákoník, až do roku 2013 počty odposlechů u hospodářské trestné činnosti stoupaly.

Přehled počtu odposlechů v jednotlivých letech v závislosti na druhu trestné činnosti ukazuje následující tabulka.

Tabulka 1 - Úkony dle § 88 odst. 1, 5 TR podle druhů trestné činnosti za léta 2007 až 2015

Úkony dle § 88/ 1,5 tr.ř. podle kriminality / rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Násilná trestná činnost	1280	963	1087	1122	1179	1112	1229	1126	1041
Mravnostní trestná činnost	109	153	55	104	118	97	139	211	168
Krádeže vloupáním	590	438	327	230	235	209	381	340	167
Krádeže	736	791	509	296	236	293	297	360	214
Podvody	312	285	420	236	392	396	376	464	443
Ostatní majetková trestná činnost	283	109	154	337	530	585	539	517	444
Trestné činy proti hospodářské soustavě	22	55	39	3	36	41	13	18	7
Trestné činy proti hospodářské kázi	117	3	7	9	24	81	199	88	74
Trestné činy proti měně	169	65	148	98	94	100	68	170	80
Daňová trestná činnost	225	270	210	272	364	463	563	536	312
Porušování nehmotných práv a nekalá soutěž	17	41	29	18	19	15	49	42	15
Trestné činy proti veřejnému zájmu	888	439	271	374	488	697	842	606	547
Obecně nebezpečná trestná činnost	222	81	155	108	90	77	168	108	173
Trestné činy na mládeži		9	0	1	0	2	8	4	0
Toxikomanie	2111	1995	1688	2361	2779	2852	2898	3873	3890
Extremismus	66	36	47	41	9	36	11	33	48
Celkem úkonů	5491	4973	4571	5006	5766	6241	6689	7528	6978

Zdroj: Policejní prezidium České republiky, zpracování vlastní

4.4.2 Počet trestních spisů s použitím odposlechů dle § 88 odst. 1,5 TR

Okruh trestných činů, u kterých lze nařídit odposlech je uveden v § 88 TR. Takových spisů bylo v roce 2014 evidováno celkem 58141. Spisů, u kterých byl odposlech skutečně použit je 1269, což činí 2,2%. Podrobnější přehled použití odposlechu rozdělený podle jednotlivých Krajských ředitelství Policie ČR a útvarů Policie ČR s celostátní působností je uveden v následující tabulce.

Tabulka 2 - Úkony dle § 88 odst. 1, 5 TŘ za rok 2014 s počtem spisů s možností použití úkonů a skutečně použitých úkonů

Úkony dle § 88/1,5 TŘ za rok 2014		Spisy s možností úkonů dle § 88 TŘ	Spisy s použitím úkonů dle § 88 TŘ	% ze spisů, kde bylo možné použít úkonů dle § 88 TŘ
Celkem PČR		58141	1269*)	2,2%
KŘP SKPV jednotlivých krajů	Celkem KŘP SKPV	57736	1074	1,9%
	Praha	8335	258	3,1%
	Středočeský kraj	6638	142	2,1%
	Jihočeský kraj	3169	49	1,5%
	Plzeňský kraj	2938	58	2,0%
	Karlovarský kraj	2045	23	1,1%
	Ústecký kraj	6685	85	1,3%
	Liberecký raj	2820	30	1,1%
	Pardubický kraj	2278	21	0,9%
	Královéhradecký kraj	2446	29	1,2%
	Kraj Vysočina	1986	51	2,6%
	Jihomoravský kraj	5652	122	2,2%
	Olomoucký kraj	3158	50	1,6%
	Zlínský kraj	2596	50	1,9%
	Moravskoslezský kraj	6990	106	1,5%
Útvary PČR SKPV s celostátní působností	Celkem útvary PČR SKPV s celostátní působností	405	195*)	48,1%
	Útvar odhalování organizovaného zločinu	84	64	76,2%
	Národní protidrogová centrála	101	65	64,4%
	Úřad odhalování korupce a finanční kriminality	220	50	22,7%

*) v souhrnu spisů s použitím úkonů dle § 88 TŘ je zahrnuto též 16 spisů ÚSKPV

Zdroj: Policejní prezidium České republiky, zpracování vlastní

Jak je patrné z uvedené tabulky nejvíce odposlechů využívají útvary s celostátní působností. V roce 2014 měl nejvyšší procento využití Útvar pro odhalování

organizovaného zločinu, který byl od 1. 8. 2016 reorganizací policie sloučen s Útvarem odhalování korupce a finanční kriminality. V pořadí druhým útvarem byla Národní protidrogová centrála. Výrazně vyšší využívání odposlechů těmito útvary je jednoznačně dáno skladbou a závažností trestných činů, které tyto útvary vyšetřují a stíhají, kdy u těchto činů jsou splněny požadavky nutné k nařízení odposlechu uvedené v § 88 TŘ. Na druhou stranu pokud se podíváme na procentuální využívání odposlechů v rámci jednotlivých Krajských ředitelství policie, které se pohybuje v rozmezí od 0,9% v Pardubickém kraji do 3,1% v Praze, nelze podle mého názoru říci, že by bylo odposlechů v nadbytečné míře zneužíváno. Obdobné údaje pro rok 2015 nebyly policejním prezidiem zveřejněny.

4.4.3 Délky odposlechů

Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí kromě jiného obsahovat také stanovení doby, po kterou je odposlech povolen. Do poloviny roku 2008 mohla být tato doba prvního soudního příkazu stanovena nejdéle na 6 měsíců, ale přijetím novely trestního řádu, která je účinná od 1. července 2008, došlo ke zkrácení této doby na 4 měsíce.

Průměrná doba platnosti prvního soudního příkazu se od roku 2010 do roku 2015 pohybovala v rozmezí od 102 do 106,9 dní, přičemž v roce 2015 dosahovala 106,9 dne. Tato doba se po nabytí účinnosti zmiňované novely trestního řádu zkrátila přibližně o 25 dní. Naproti tomu skutečná délka odposlechu v roce 2015 dosahovala hodnoty 99,9 dne a tato hodnota se přijetím novely trestního řádu nějak výrazně nezměnila a dosahuje srovnatelné úrovně. Toto je dáno zejména tím, že policejní orgán je povinen v souladu s § 88 odst. 3 TŘ průběžně vyhodnocovat, zda i nadále trvají důvody, které vedly k vydání příkazu k odposlechu, a v případě že pominuly, musí odposlech ihned ukončit. V roce 2015 bylo takto předčasně ukončeno celkem 2677 odposlechů, což činilo 38,4%.

Dále je třeba zmínit podíl prodloužených odposlechů, který před účinností novely trestního řádu dosahoval v průměru 7% a po novele přibližně 11%. Tento nárůst je logicky odůvodněn tím, že po novele se doba platnosti prvního povolení zkrátila z šesti na čtyři měsíce a tudíž bylo toto zkrácení třeba nějakým způsobem kompenzovat. V roce 2015 bylo prodlouženo celkem 676 odposlechů, což činí 9,7% ze všech povolených odposlechů.

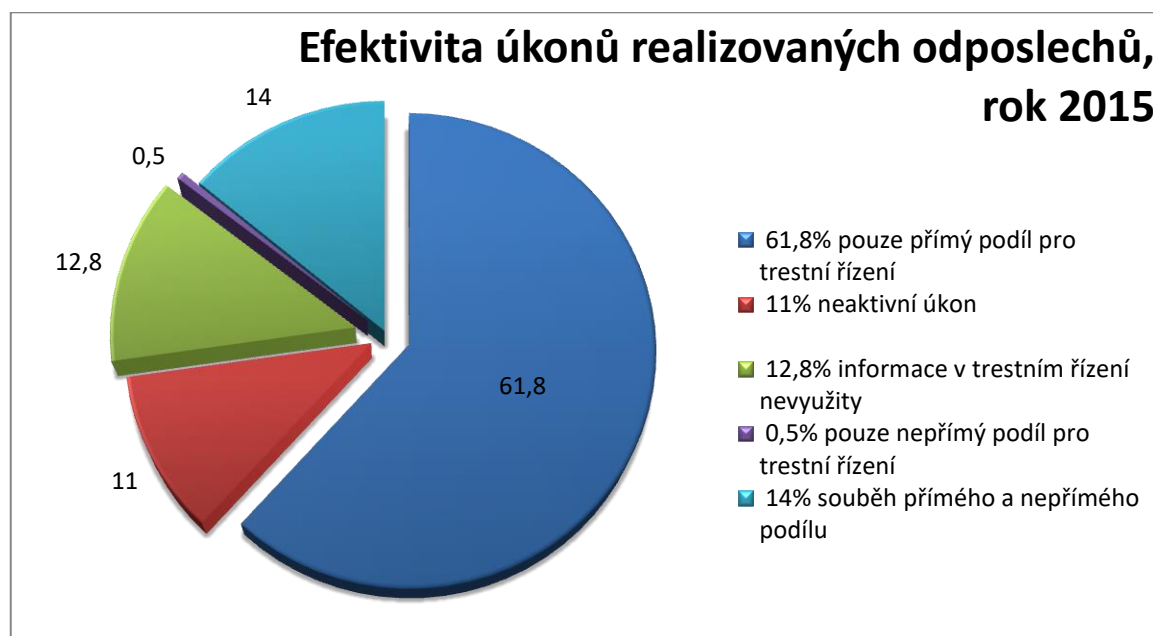
4.4.4 Efektivita odposlechů

Efektivitu odposlechů nasazených dle § 88 odst. 1, 5 TŘ můžeme zařadit do kategorie:

- přímý podíl pro trestní řízení – informace byly, jsou nebo budou využity jako důkaz v trestním řízení, pro taktiku a další průběh vyšetřování, k odvrácení trestného činu nebo k zadržení pachatele trestné činnosti.
- nepřímý podíl pro trestní řízení – získanými informacemi byla zjištěna nová trestná činnost pachatele, nebo jiná trestná činnost třetích osob.

Efektivita odposlechů v rámci trestního řízení byla vyhodnocena za poslední rok, pro který byla dostupná data, tedy za rok 2015. Informace zařazené do kategorie přímý podíl pro trestní řízení poskytlo policii 61,8% odposlechů. Dalších 14% odposlechů bylo policisty zařazeno současně do přímého i nepřímého podílu pro trestní řízení a 0,5% jen do nepřímého podílu pro trestní řízení. Celkem tedy v přímém, nepřímém či současně obou podílech je cca. 76%. Dalších cca. 13% úkonů nebylo v trestním řízení využito a úkony lze považovat za neefektivní, zbylých 11% nebylo realizováno.

Graf 4 - Efektivita úkonů realizovaných odposlechů, rok 2015

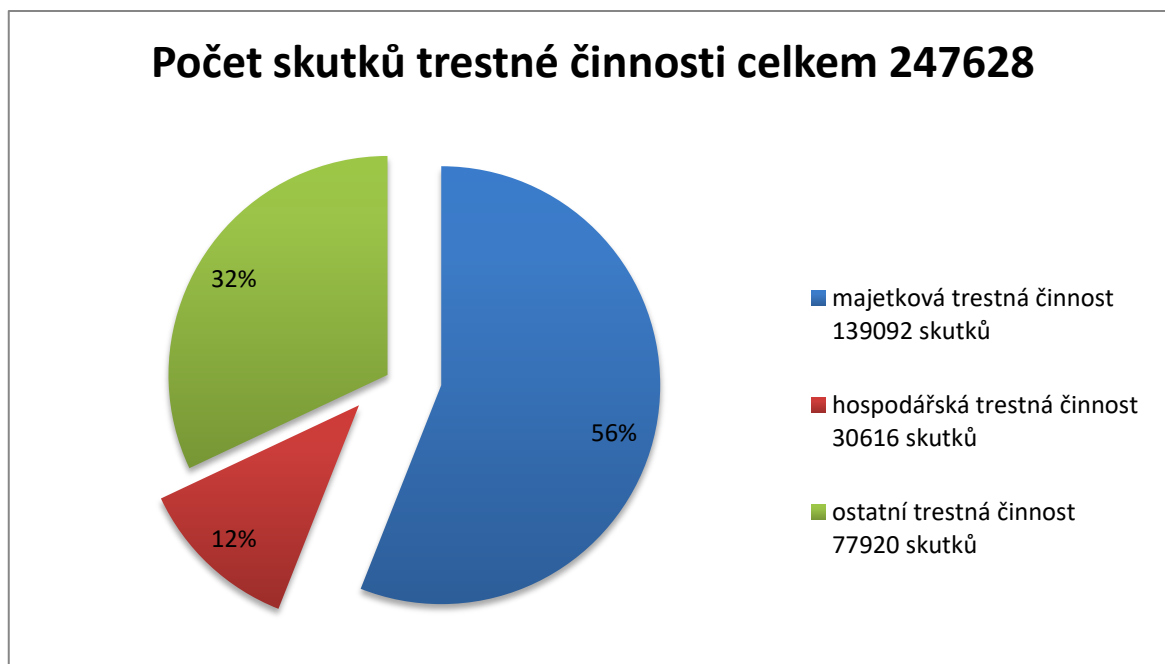


Zdroj: Policejní prezidium České republiky, zpracování vlastní

4.4.5 Hospodářská trestná činnost

Dle údajů Policejního prezidia České republiky bylo v roce 2015 v oblasti hospodářské kriminality registrováno 30 616 trestných činů a přímo objasněno 16 862 trestných činů. Celkem bylo u hospodářské kriminality objasněno 19 798 trestných činů, čímž se celková objasněnost u této trestné činnosti dostává na 64,6 %. Na jednotlivých druzích trestné činnosti se v roce 2015 podílí z 56% majetková trestná činnost s počtem 139092 skutků, z 12% hospodářská trestná činnost s počtem 30616 skutků a z 32% ostatní trestná činnost s počtem 77920 skutků.

Graf 5 - Počet skutků trestné činnosti, rok 2015

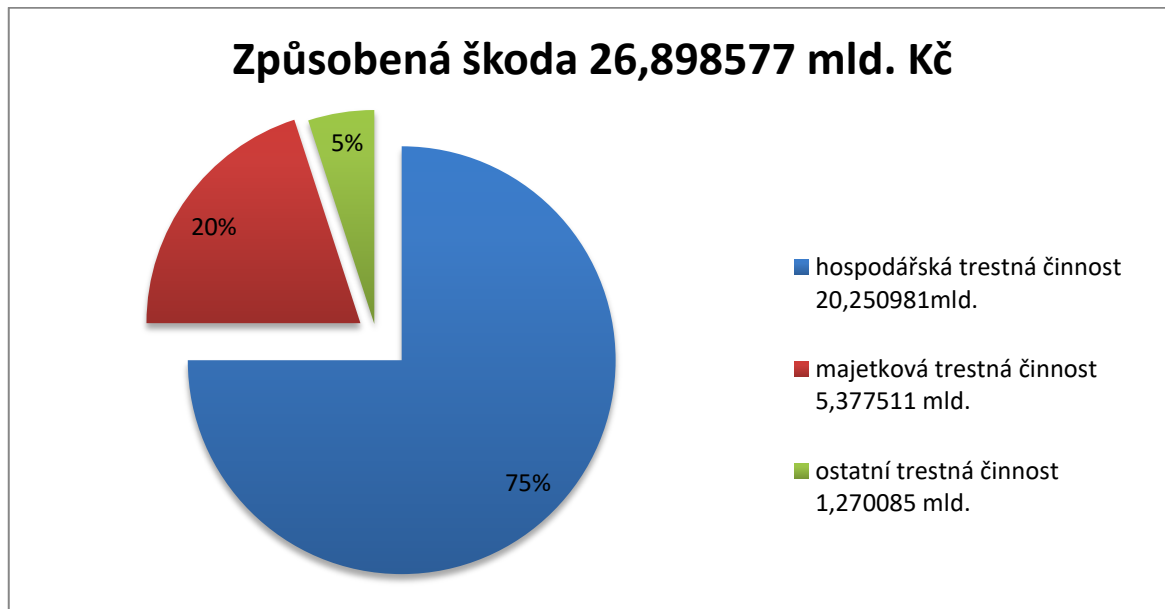


Zdroj: Policejní prezidium České republiky, zpracování vlastní

Celková způsobená škoda trestnou činností v roce 2015 činila 26,898577 mld. Kč, celková způsobená škoda v oblasti hospodářské trestné činnosti v témže roce činila 20,250981 mld. Kč, což je 75% z celkové škody. Největší podíl připadal na trestné činy krádeží dle § 240 trestního zákoníku a to 7 958 mil. Kč, což je 39,3 %, dále podvod dle § 209 trestního zákoníku a to 4 335 mil. Kč, což je 21,4 % a zpronevěra dle § 206 trestního zákoníku a to 2 713 mil. Kč, což je 13,4 %. Celková způsobená škoda v oblasti

majetkové trestné činnosti činila 5,377511 mld. Kč, což tvoří 20% z celkové škody a zbylých 1,270085 mld. Kč, což je 5% z celkové škody zaujímá ostatní trestná činnost.

Graf 6 - Způsobená škoda dle trestné činnosti, rok 2015



Zdroj: Policejní prezidium České republiky, zpracování vlastní

V rámci celé Policie ČR byl ke dni 31. prosince 2015 zajištěn majetek z trestné činnosti za tento rok v celkové hodnotě 6 221 690 542 Kč. Pro srovnání v roce 2014 to bylo 7 788 611 000 Kč. V roce 2015 byl pracovníky Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality zajištěn v trestních kauzách majetek ve výši 2 223 051 494 Kč. Největší podíl připadá na zajištěné peněžní prostředky u bank v celkové výši 183 077 749 Kč a na zajištění náhradní hodnoty ve výši 1 550 733 569 Kč. Ke zrušení zajištěných finančních prostředků došlo ve 4 případech v celkové výši 696 165 700 Kč.

Škody způsobené hospodářskou trestnou činností tvoří 75% z celkově způsobených škod. V rámci předcházení těmto škodám byla v roce 2014 zřízena tzv. Daňová Kobra. Jedná se o společný tým Národní centrály organizovaného zločinu, Generálního finančního ředitelství a Generálního ředitelství cel, jehož hlavním cílem je zajištění řádného výběru daní, vrácení nezákonně získaných prostředků do státního rozpočtu a postih pachatelů. Spolupráce jednotlivých složek Daňové Kobry umožňuje včas identifikovat, odhalovat a

potírat daňové úniky a daňovou kriminalitu, a to zejména v oblasti daně z přidané hodnoty a spotřební daně. Prioritou Daňové Kobry je ochrana státního rozpočtu.

Za dobu své existence už Daňová Kobra uchránila státnímu rozpočtu téměř 6,2 miliardy korun. Jen za první pololetí roku 2016 se podařilo zachránit ještě před vznikem škody či zajistit na náhradu již vzniklé škody více než 2 miliardy korun.

4.5 Dotazníkové šetření

Součástí diplomové práce je šetření mezi pracovníky policie, kteří se při své práci v podstatě denně setkávají s problematikou odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu. Šetření bylo zvoleno formou dotazníku a to v písemné podobě, neboť se bude týkat pouze policistů pracujících od úrovně kriminální policie Územních odborů výše a dotazníky jim budou předány na jejich pracovištích osobně tak, aby bylo v rámci vyšší objektivnosti dodrženo zpracování určitého počtu dotazníků určitou skupinou policistů. Vyplnění dotazníku bude anonymní. Dotazník je přílohou této práce.

Dotazník byl sestaven z celkem dvaceti otázek, kdy první a druhá otázka slouží k rozčlenění policistů do skupin. V první skupině budou policisté sloužící na úrovni Územních odborů (bývalé okresy), což je nejnižší článek pracující s odposlechy, ve druhé skupině policisté sloužící na úrovni Krajských ředitelství a ve třetí skupině policisté z útvarů s celostátní působností, kteří řeší závažné a rozsáhlé případy. Tyto skupiny budou poté vyhodnoceny zvlášť a porovnány. Ve druhé otázce zjistíme délku praxe s odposlechy u respondenta. Další otázky jsou zaměřeny na právní úpravu a praxi při používání odposlechů, přičemž v poslední otevřené otázce dávám možnost respondentům napsat vlastní názor či poznatky k tomu, co by považovali za vhodné změnit, nebo jaké problémy je v souvislosti s odposlechy trápí.

Dotazník byl respondentům rozdán v celkem 60-ti vyhotoveních a to tak, že 20 kusů bylo rozdáno mezi pracovníky Územních odborů a to konkrétně 10 kusů na Územní odbor Teplice a 10 kusů na Územní odbor Ústí nad Labem. Tento poměr byl zvolen záměrně, aby nebyly odpovědi v dotazníku vyplněny pouze na jednom Územním odboru, neboť pracovníci jednotlivých odborů mohou mít s odposlechy rozdílné zkušenosti. Skupinu

dotazníků vyplněnou na jednotlivých územních odborech jsem označil jako skupinu číslo 1.

Druhou skupinu tvoří pracovníci Krajského ředitelství Policie ČR Ústí nad Labem, kde bylo respondentům rozdáno dalších 20 dotazníků a to opět rozděleno na dvě části, kdy 10 kusů bylo rozdáno pracovníkům oddělení obecné kriminality a 10 kusů pracovníkům pracujícím na oddělení hospodářské kriminality.

Poslední třetí skupinou jsou pracovníci útvarů s celostátní působností, kde bylo rozdáno opět celkem 20 dotazníků. Tuto skupinu jsem rovněž rozdělil na dvě části po deseti kusech, kdy prvních 10 dotazníků vyplňovali pracovníci Národní protidrogové centrály a druhých deset dotazníků pracovníci nově zřízeného útvaru Národní centrály proti organizovanému zločinu.

4.5.1 Vyhodnocení dotazníku

Otázka č. 1

v dotazníku rozčleňuje soubor respondentů do třech skupin. Ve skupině číslo 1 jsou pracovníci Územních odborů (ÚO), ve skupině číslo 2 pracovníci Krajského ředitelství Policie ČR (KŘ) a ve třetí skupině pracovníci útvarů s celostátní působností, označeno jako (ÚCP). Nadále při vyhodnocení dotazníku budu pracovat vždy s jednotlivými skupinami zvlášť, aby bylo možné provést jejich porovnání.

Otázka č. 2

Jako policejní orgán vyžadují a pracují s odposlechy

- Méně než 2 roky
- 2 – 5 let
- 5 – 10 let
- Více než 10 let

Tabulka 3 - Počty odpovědí na otázku č. 2

Otázka č. 2	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Méně než 2 roky	0	0	0
2 - 5 let	7	3	0
5 - 10 let	9	9	8
Více než 10 let	4	8	12

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Podle výsledků jednotlivých odpovědí je zřejmé, že nikdo z dotázaných nepracuje s odposlechy méně než 2 roky a tudíž každý z nich již má s touto problematikou alespoň minimální praxi. Naopak dohromady 24 dotazovaných z celkem 60 pracuje s odposlechy více než 10 let, což tvoří 40% a 26 respondentů 5 – 10 let, což tvoří 43,3% ze všech dotazovaných respondentů. Nejdélejší praxi při práci s odposlechy mají pracovníci útvarů s celostátní působností, kdy každý z dotázaných již pracuje s touto problematikou více než 5 let. Naopak nejkratší praxi mají pracovníci Územních odborů, což je dáno tím, že se jedná o první článek kriminální policie, kam policisté přicházejí z nižších útvarů, jako jsou obvodní oddělení apod.

Otázka č. 3

Považujete za dostatečné, že příkaz k odposlechu lze kromě vyjmenovaných trestných činů vydat u zločinů, na které zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let

- Ano
- Hranici bych zvýšil
- Hranici bych snížil

Tabulka 4 - Počty odpovědí na otázku č. 3

Otázka č. 3	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	3	6	2
Hranici bych zvýšil	0	0	0
Hranici bych snížil	17	14	18

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Otázka byla zformulována tak, aby se mohli respondenti vyjádřit k tomu, zda by považovali za vhodné zvýšit či snížit horní hranici trestní sazby, která je pro vyžádání odposlechu v současné době osm let. Nikdo z dotázaných z ani jedné skupiny by tuto trestní sazbu nezvyšoval, což značí, že dle dotazovaných se současná právní úprava pohybuje na horní hranici a případné zvýšení této sazby by pravděpodobně vedlo jen ke ztížení odhalování jednotlivých trestných činů a zkomplikování práce policie při jejich odhalování.

Za dostatečnou tuto hranici považuje dohromady 11 dotázaných z celkem 60, což činí 18,3% dotazovaných respondentů. Všichni ostatní tj. 81,7% dotazovaných respondentů by tuto hranici snížili. Tato celkem početná skupina 81,6% respondentů vychází pravděpodobně z toho, že případné snížení uvedené trestní sazby by vedlo ke snadnějšímu odhalování trestné činnosti a vyžadující policisté by tzv. dosáhli na odposlech i u trestných činů, u kterých nyní odposlech nasadit nelze, což by mohlo vést ke snadnějšímu rozkrývání a odhalování trestné činnosti. V tomto případě nejsou žádné výrazné rozdíly mezi jednotlivými skupinami dotazovaných a výsledky jejich odpovědí se v zásadě neliší.

Jelikož se ale v případě odposlechů jedná o celkem závažný zásah do lidských práv, je třeba vzít v úvahu i tuto stránku věci a při případném snížení této trestní sazby postupovat velice obezřetně. Přestože 81,7% dotázaných by se přiklábělo k tomu, aby byla hranice snížena, osobně bych preferoval současnou právní úpravu a tuto hranici zachoval.

Otázka č. 4

Doplnil byste mezi taxativně vymezené trestné činy uvedené v § 88 odst. 1 TŘ (*pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 trestního zákoníku, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) a odst. 2 až 4 trestního zákoníku, zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 trestního zákoníku, pletichy při veřejné dražbě podle § 258 trestního zákoníku,*

zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku)¹⁸ nějaký další, pokud ano jaký a proč

- Ano
- Ne

Odpovědi na tuto otázku byly u všech dotazovaných skupin jednoznačné a všech 60 respondentů odpovědělo, že ne. Výčet těchto trestných činů je dle dotazovaných tedy dostatečně vymezen a spíše než doplnění nějakého dalšího konkrétního trestného činu by uvítali snížení horní hranice trestní sazby, jak je uvedeno v otázce č. 3.

Otázka č. 5

Považujete současnou dobu povolení k odposlechu 4 měsíce v první fázi za dostatečnou?

- Ano
- Ne

Tabulka 5 - Počty odpovědí na otázku č. 5

Otázka č. 5	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	15	18	12
Ne	5	2	8

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Dobu odposlechu, která činí při prvním povolení soudu maximálně 4 měsíce, považuje na Územních odborech za dostatečnou 15 dotazovaných policistů z 20, což činí 75%, na úrovni Krajských ředitelství 18 z 20, tj. 90%, a na útvarech s celostátní působností 12 z 20, což je 60%. Tyto rozdíly jsou podle mého názoru dány skladbou trestné činnosti, kdy útvary s celostátní působností šetří rozsáhlou trestnou činností často i přesahující

¹⁸ § 88 odst. 1 Zákona o trestním řízení soudním č. 141/1961 Sb. (trestní řád)

hranice České republiky a toto šetření trvá déle, tudíž by uvítali prodloužení doby v první fázi, což by jim usnadnilo práci, neboť by vydaná povolení museli prodlužovat méně často.

V celkovém počtu všech dotázaných považuje tuto dobu za dostatečnou dohromady 45 respondentů z 60, což činí 75%. Toto odpovídá současné právní úpravě.

Otázka č. 6

Považujete za správné, aby každá žádost o odposlech a příkaz k odposlechu vydaný soudem byli v utajovaném režimu

- Ano
- Ne

Tabulka 6 - Počty odpovědí na otázku č. 6

Otázka č. 6	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	14	19	8
Ne	6	1	12

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Utajování odposlechů je jedním ze zásadních problémů, se kterým se setkáváme při přijímání žádostí na Útvar zvláštních činností. Jak již je popsáno v kapitole 4.3 informace o přípravě odposlechu a záznamu zpráv jsou uvedeny v obecné části seznamu utajovaných informací, konkrétně v bodě č. 9 přílohy č. 1 k nařízení vlády č. 522/2005Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací. Přesto není striktně nařízeno veškeré odposlechy utajovat, ale je zde dána možnost posoudit, zda vyzrazení nebo zneužití informace může způsobit újmu zájmu České republiky, nebo může být pro zájem České republiky nevýhodné ve smyslu § 3 zákona č. 412/2005 Sb. O ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti.

Na utajování mají dotazovaní policisté rozdílné názory. Ve skupině číslo 1 souhlasí s utajováním 14 respondentů z 20, což činí 70%. Nejvíce kladných odpovědí bylo zaznamenáno ve skupině číslo 2 – Krajská ředitelství, kde souhlasí s utajováním 19 respondentů z 20, což činí 95%. Naopak nejméně kladných odpovědí a to 8 z 20 bylo zaznamenáno u skupiny číslo 3, což činí 40%. Zde se projevuje problém, který je již

popsaný v kapitole 4.3, a to že někteří pracovníci policie nepovažují za nutné tyto informace utajovat. I přes to z celkového počtu 60 respondentů odpovědělo 68,3% kladně.

Otázka č. 7

Myslíte si, že zaznamenané hovory jsou dostatečně chráněné a zabezpečené proti zneužití

- Ano
- Ne

Tabulka 7 - Počty odpovědí na otázku č. 7

Otázka č. 7	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	19	20	19
Ne	1	0	1

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Otázka zabezpečení a ochrany zaznamenaných hovorů byla zodpovězena v podstatě všemi účastníky kladně. U první a třetí skupiny se sice vyskytl vždy jeden respondent, který se domnívá, že zabezpečení hovorů proti zneužití je nedostatečné, ale v celkovém počtu 58 kladných odpovědí z 60, což činí 96,7% je otázka ochrany hovorů vnímána jako dostatečná a není zde třeba v současné době přijímat nějaká opatření.

Otázka č. 8

Myslíte si, že odposlechy jsou policií zbytečně nadužívány, tedy že se používají i u případů, kde by se použít nemuseli

- Ano
- Ne

Tabulka 8 - Počty odpovědí na otázku č. 8

Otázka č. 8	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	1	0	0
Ne	19	20	20

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

K nadužívání odposlechů policií dle dotázaných respondentů nedochází. Pouze jeden respondent z první skupiny odpověděl kladně, avšak všichni ostatní, tedy 98,3%, si myslí, že takový problém se u policie nevyskytuje.

Otázka č. 9

Co si myslíte o informování osoby, na kterou byl odposlech použit dle § 88 odst. 8, 9 trestního řádu

- Souhlasím se současnou právní úpravou tak jak je, osoby by měly vědět, že byly odposlouchávány
- Nesouhlasím vůbec s informováním osob
- Souhlasím s informováním osob, ale pouze v případě těch osob, které nebyly v dané věci odsouzeny

Tabulka 9 - Počty odpovědí na otázku č. 9

Otázka č. 9	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Souhlasím se současnou právní úpravou	0	1	0
Nesouhlasím vůbec s informováním osob	16	18	18
Souhlasím v případě osob, které nebyly v dané věci odsouzeny	4	1	2

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Současná právní úprava týkající se informování osoby, na kterou byl použit odposlech, nevyhovuje dohromady 59 z 60 dotázaných, což je 98,3%. Pouze jeden respondent ze skupiny č. 2 – Krajské ředitelství uvedl, že souhlasí se současnou právní úpravou. Naopak většina dotázaných, a to 16 z první skupiny (80%), a po 18 z druhé i třetí skupiny (90%) uvádějí, že nesouhlasí vůbec s informováním osob a tudíž by tento § v trestním řádu zrušili. Dohromady 4 respondenti z první skupiny (20%), jeden z druhé skupiny (5%) a dva z třetí skupiny (10%) uvedli, že s informováním souhlasí, ale pouze za předpokladu, že budou informovány osoby, které nebyly v dané věci odsouzeny.

Pokud tedy budeme vycházet z celkového počtu 60 dotázaných a spočítáme respondenty, kteří by informování osob zrušili úplně, vyjde nám 52 z 60 (86,7%) a

respondenty kteří by volili variantu informování těch osob, které nebyly v dané věci odsouzeny tj. 7 z 60 (11,7%).

Zde je patrné, že jak u jednotlivých skupin, tak i u souboru všech dotázaných jako celku jednoznačně převládá varianta nevyhovující právní úpravy.

Otázka č. 10

Myslíte si, že by bylo vhodné, aby odposlech v prvním stupni mohl povolit státní zástupce

- Ano
- Ne

Tabulka 10 - Počty odpovědí na otázku č. 10

Otázka č. 10	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	16	15	17
Ne	4	5	3

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Možnost vydání povolení státního zástupce místo soudce u odposlechu v prvním stupni by považovalo za vhodné dohromady 48 respondentů z 60, což činí 80%. V tomto případě zde nejsou ani výrazné rozdíly v jednotlivých skupinách.

Přestože 80% respondentů se domnívá, že by bylo vhodné, aby povolení k odposlechu v prvním stupni mohl vydávat státní zástupce, musíme si uvědomit, že právě odposlech je natolik závažný zásah do práv a svobod občanů, že stejně jako např. nedotknutelnost obydlí či listovního tajemství vyžaduje, aby bylo již v prvním stupni potřebné povolení soudu. Zde se tedy autor práce s názorem zmíněných 80% respondentů neztotožňuje a domnívá se, že právní úprava vyžadující povolení soudu je naprosto v pořádku.

Otázka č. 11

Je podle vašeho názoru při prodloužení doby odposlechu nutné, aby toto prodloužení musel vydávat soud vyššího stupně a v přípravném řízení krajský soud, nebo si myslíte, že by prodloužení mohl vydávat tentýž soud, který vydal prvotní příkaz

- Soud vyššího stupně, nebo krajský soud z důvodu kontrolních mechanismů
- Tentýž soud, který vydal prvotní příkaz

Tabulka 11 - Počty odpovědí na otázku č. 11

Otázka č. 11	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Soud vyššího stupně	8	11	15
Tentýž soud	12	9	5

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Pokud nejprve vezmeme v úvahu celkové počty odpovědí, zjistíme, že prodloužení doby odposlechu vydané soudem vyššího stupně považuje za správné dohromady 34 z celkových 60 dotázaných, což činí 56,7%, naopak prodloužení vydané stejným soudem by považovalo za vhodné 26 respondentů, což činí 43,3%. Oba názory jsou celkem vyrovnané, i když mírnou převahu má varianta soudu vyššího stupně tak, jak je platná v nynější právní úpravě.

Při zhodnocení odpovědí jednotlivých skupin zjistíme, že ani zde se odpovědi nějak výrazně neodlišují, pouze ve třetí skupině tj. útvarů s celostátní působností více převládá názor, že by prodloužení měl vydat soud vyššího stupně, kdy takto odpovědělo 15 respondentů z 20, což činí 75%. V první skupině se k této možnosti přiklání 8 respondentů z 20 (40%) a ve druhé pak 11 z 20 (55%).

Dle odpovědí respondentů se v této oblasti většina přiklání ke stávající právní úpravě.

Otázka č. 12

Stalo se vám někdy během vaší praxe, že vám státní zástupce nenavrhnul pro soudce požadovaný odposlech (pokud NE pokračujte otázkou č. 14)

- Ano
- Ne

Tabulka 12 - Počty odpovědí na otázku č. 12

Otázka č. 12	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	6	2	0
Ne	14	18	20

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Případů, kdy státní zástupce nevyhoví žádosti policisty a nenavrhne pro soudce požadovaný odposlech není mnoho. Z celkového počtu 60 respondentů k takovému rozhodnutí došlo v 8 případech, což činí 13,3%, z toho v šesti případech v první dotazované skupině a ve dvou případech ve druhé dotazované skupině. Nejčastější důvody, proč k takovému rozhodnutí došlo, jsou uvedeny v následující otázce č. 13.

Otázka č. 13

Z jakého důvodu státní zástupce nevyhověl vaší žádosti a odmítl navrhnout soudci vámi požadovaný odposlech

- Jednalo se o trestný čin, který nespadá do skupiny trestných činů, na které lze ze zákona odposlech povolit
- v odůvodnění nebyly uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání příkazu odůvodňují
- nebyl splněn zákonný požadavek, že lze důvodně předpokládat, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo
- jiný důvod

Tabulka 13 - Počty odpovědí na otázku č. 13

Otázka č. 13	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Jednalo se o trestný čin, který nespadá do skupiny trestných činů, na které lze ze zákona odposlech povolit	0	0	0
V odůvodnění nebyly uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání příkazu odůvodňují	1	0	0
Nebyl splněn zákonný požadavek, že lze důvodně předpokládat, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo	4	2	0
Jiný důvod	1	0	0

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Z celkem osmi případů, kdy státní zástupce nenavrhnul soudci požadovaný odposlech, bylo 6 případů z důvodu, že nebyl splněn zákonný požadavek, že budou odposlechem získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak, nebo bylo-li by jeho dosažení podstatně ztíženo. V jednom případě pak byla žádost zamítnuta z důvodu nedostatečného odůvodnění a v jednom případě byl uveden jiný důvod.

V jednotlivých skupinách nevyhověl státní zástupce žádosti policisty v první skupině celkem 6x a v druhé skupině 2x. Tyto údaje mají sestupnou tendenci od první skupiny, což odpovídá skladbě a závažnosti trestné činnosti, kdy na úrovni Územních odborů se vyšetřuje méně závažná trestná činnost než na Krajských ředitelstvích a útvarech s celostátní působností, a rovněž zkušenosti policistů pracujících na jednotlivých útvarech s odposlechy potažmo s jejich dovedností napsat správně a kvalitně žádost a tuto řádně posoudit a odůvodnit.

Otázka č. 14

Stalo se vám někdy během vaší praxe, že vám státní zástupce navrhnul, ale soudce nepovolil požadovaný odposlech (pokud NE pokračujte otázkou č. 16)

- Ano
- Ne

Tabulka 14 - Počty odpovědí na otázku č. 14

Otázka č. 14	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	1	4	3
Ne	19	16	17

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

I přesto, že policistou sepsaná žádost projde přes státního zástupce a ten navrhne soudci vydat povolení k odposlechu, setkáváme se s případy, kdy soudce nesdílí názor státního zástupce a odposlech nenařídí. Takovou zkušenost má s celkového počtu 60 respondentů celkem 8, což činí 13,3%. Toto číslo není nějak vysoké, ale i tak nám ukazuje, že soud ne vždy sdílí názor státního zástupce a jeho právní stanovisko může být odlišné. Pokud se týká jednotlivých skupin, nejsou zde v tomto případě nějaké výrazné rozdíly.

Otázka č. 15

Z jakého důvodu soudce odmítl povolit vámi požadovaný odposlech

- Jednalo se o trestný čin, který nespadá do skupiny trestných činů, na které lze ze zákona odposlech povolit
- v odůvodnění nebyly uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání příkazu odůvodňují
- nebyl splněn zákonný požadavek, že lze důvodně předpokládat, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo
- jiný důvod

Tabulka 15 - Počty odpovědí na otázku č. 15

Otázka č. 15	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Jednalo se o trestný čin, který nespadá do skupiny trestných činů, na které lze ze zákona odposlech povolit	0	0	0
V odůvodnění nebyly uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání příkazu odůvodňují	1	1	0
Nebyl splněn zákonný požadavek, že lze důvodně předpokládat, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo	0	2	3
Jiný důvod	0	1	0

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Z celkem 8 případů, kdy soudce odmítl povolit požadovaný odposlech, byly dva případy z důvodu nedostatečného nebo nesprávného odůvodnění (25%), 5 případů z důvodu že nebyl splněn zákonný požadavek, že budou odposlechem získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak, nebo bylo-li by jeho dosažení podstatně ztíženo (62,5%), jeden případ uveden jako jiný důvod (12,5%). Rozdíly mezi jednotlivými skupinami respondentů nejsou nijak významné.

Z uvedených odpovědí je patrné, že nejen státní zástupce funguje jako jakýsi filtr, který část žádostí podávaných policisty vyhodnotí jako nevyhovující a nenavrhne je dále

soudu k vydání povolení, ale i soud již navrhnuté žádosti znovu prověřuje a posuzuje a ne vždy se ztotožní s návrhem státního zástupce a v takovém případě povolení k odposlechu nevydává.

Otázka č. 16

Přinášejí odposlechy ve vámi vyšetřovaných kauzách důkazy, bez kterých by nebylo možné pachatele postavit před soud

- Určitě ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Určitě ne

Tabulka 16 - Počty odpovědí na otázku č. 16

Otázka č. 16	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Určitě ano	6	11	13
Spíše ano	13	9	7
Spíše ne	1	0	0
Určitě ne	0	0	0

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Důležitost a významnost odposlechů v trestním řízení při získávání důkazů je vysoká, což dokazují i odpovědi respondentů na otázku, zda odposlechy přinášejí důkazy, bez kterých by nebylo možné pachatele postavit před soud. Z celkem 60 respondentů 59 odpovědělo kladně, což činí 98,3%. Pouze jeden dotazovaný uvedl odpověď „spíše ne“. Kladné odpovědi jsou dále rozděleny na dvě části, kdy 30 respondentů z 60 uvedlo odpověď „určitě ano“ (50%) a tito respondenti jsou si jistí, že bez odposlechů by pachatel před soud nebyl vůbec postaven a 29 respondentů z 60 odpovědělo „spíše ano“ (48,3%), kdy tito se rovněž domnívají, že bez odposlechů by pachatel před soud nebyl postaven.

V jednotlivých skupinách se odpovědi liší pouze tím, že někteří respondenti zvolili variantu „určitě ano“ a někteří „spíše ano“, ale až na jednu výjimku ve skupině č. 1 odpověděli všichni kladně. Nejvíce dotazovaných, kteří jsou přesvědčeni o tom, že odposlechy v jejich práci představují významné důkazní hledisko a odpověděli „určitě

ano“ je ve třetí skupině – útvary s celostátní působností, nejméně, a to 6, je z první skupiny – Územní odbory.

Otázka č. 17

Stalo se vám v posledních cca. 10 letech, že by vám bylo provedení odposlechu odmítnuto ze strany Útvaru zvláštních činností z kapacitních důvodů

- Ano
- Ne

Tabulka 17 - Počty odpovědí na otázku č. 17

Otázka č. 17	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	0	0	0
Ne	20	20	20

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Od doby proběhlé digitalizace nejsou ze strany Útvaru zvláštních činností odmítány žádosti z kapacitních důvodů, což jednoznačně potvrzují i výsledky dotazování, kdy všichni účastníci všech skupin odpověděli jednoznačně, že se jim nestalo, aby jim byla žádost o odposlech ze strany Útvaru zvláštních činností z kapacitních důvodů odmítnuta.

Otázka č. 18

Stalo se vám v posledních cca. 10 letech, že by vám bylo provedení odposlechu odmítnuto ze strany Útvaru zvláštních činností z technických důvodů, pokud ano, tak z jakých

- Ano
- Ne

Tabulka 18 - Počty odpovědí na otázku č. 18

Otázka č. 18	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	0	2	1
Ne	20	18	19

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Tato otázka byla formulována tak, aby se respondenti v případě kladné odpovědi mohli vyjádřit k tomu, z jakého důvodu došlo k odmítnutí požadovaného odposlechu. Celkem 57 respondentů z 60 odpovědělo záporně (95%) a 3 respondenti z 60 odpověděli kladně (5%) a to dva ze skupiny číslo 2 a jeden ze skupiny číslo 3. Jako důvod odmítnutí byly uvedeny následující odpovědi:

- již nevím proč
- jednalo se o nějakou ústřednu, kde se propojovaly hovory
- nějaký technický problém se zahraničním číslem

V některých případech mohou nastat určitá technická specifika, kdy není možné odposlech nasadit. K tomuto dochází spíše výjimečně, což dokazují i výsledky odpovědí. Vezmeme-li v úvahu, že kladně odpověděli 3 respondenti a dotazovaná doba byla cca. 10 let, jedná se o zanedbatelný počet.

Otázka č. 19

Narazili jste během používání odposlechů ve své praxi na nějaké závažné problémy ve funkčnosti, pokud ano na jaké

- Ano
- Ne

Tabulka 19 - Počty odpovědí na otázku č. 19

Otázka č. 19	Sk. 1 - ÚO	Sk. 2 - KŘ	Sk. 3 - ÚCP
Ano	3	2	0
Ne	17	18	20

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování a úprava

Otázka byla opět formulována tak, aby se respondenti v případě kladné odpovědi mohli vyjádřit k tomu, jaké problémy z hlediska funkčnosti se v jejich případě vyskytly. Celkem 5 respondentů z 60 odpovědělo kladně (8,3%) a 55 respondentů záporně (91,7%). V první skupině byly zaznamenány 3 kladné odpovědi, kdy byly uvedeny následující odpovědi:

- byl slyšet pouze jeden účastník hovoru a druhý účastník nebyl slyšet
- nekvalitní záznam
- nekvalitní záznam

V prvním případě se jedná pouze o problém obsluhy a nastavení patřičného softwaru. Hovor je zaznamenán v plném rozsahu (oba účastníci), avšak je třeba správně nastavit program pro přehrávání. S tímto problémem se občas obrátí některý s policistů na pracoviště Útvaru zvláštních činností a problém je vyřešen vždy na počkání pouze provedením správného nastavení programu.

Nekvalitní záznam může být způsoben různými vlivy, nejčastěji slabým či vypadávajícím signálem, nebo rušivými okolními vlivy při hovoru a nelze jej ze strany Útvaru zvláštních činností nijak ovlivnit.

V druhé skupině byly zaznamenány 2 kladné odpovědi, kdy byly uvedeny následující odpovědi:

- nekvalitní záznam
- výpadek operátora

V obou případech se jedná o faktory, které nelze ze strany Útvaru zvláštních činností nijak ovlivnit.

Otázka č. 20

Existuje nějaký problém v oblasti právní úpravy odposlechů, který vás v současné době tíží, se kterým máte při své práci problémy, a který byste považoval za vhodný změnit. Pokud ano, uveďte jaký a případný návrh změny.

Jako poslední otázka v dotazníku byla zvolena otázka otevřená, s cílem zjistit eventuální nedostatky či návrhy na změnu právní úpravy v oblasti odposlechů. Byla zde dána možnost respondentům, aby se vyjádřili a případně uvedli, co oni sami považují za problém a jak by jej chtěli řešit.

Na tuto otázku však byly u všech účastníků zaznamenány buď záporné odpovědi, nebo zůstala nevyplněna. Žádný poznatek či konkrétní problém zde nikdo z dotazovaných neuvedl.

5 Shrnutí výsledků zkoumání

K výzkumu prováděnému v rámci diplomové práce a k získání nezbytných dat byla zvolena kvantitativní dotazníková metoda. Dotazník a průvodní dopis k dotazníku s instrukcemi pro vyplnění jsou přílohou č. 1 a 2 této diplomové práce. Dotazník byl určen pouze policistům, kteří s odposlechy přímo pracují a vyžadují je. Vzhledem k této specifčnosti byl v rámci výzkumu předán k vyplnění pouze 60 respondentům, kdy tito byli rozděleni podle útvarů, na kterých pracují tak, že 20 respondentů bylo z Územních odborů, 20 z Krajských ředitelství policie a 20 z útvarů s celostátní působností, kdy při vyhodnocení bylo toto rozdělení zohledněno. Jednotlivé otázky v dotazníku byly sestaveny tak, aby byl zjištěn názor jednotlivých respondentů na současnou právní úpravu odposlechů a zjištěny případné problémy při jejich vyžadování a následné práci s nimi. Sběr dat proběhl v termínu od 9. 1. 2017 do 20. 1. 2017. Z celkem 60 dotazníků byly vyplněny a vráceny všechny a žádný nemusel být z výzkumu při jejich vyhodnocení vyřazen.

Analýzou a vyhodnocením dat bylo zjištěno, že 40% dotázaných respondentů pracuje s odposlechy více než 10 let a 43,3% pracuje s odposlechy 5 – 10 let. Naopak nikdo z dotázaných nepracuje s odposlechy méně než 2 roky. Lze tedy říci, že všichni respondenti, kteří se zúčastnili tohoto výzkumu, mají s odposlechy alespoň minimální zkušenosti a praxi, a nejsou v tomto oboru nováčky. Z toho lze usuzovat, že všechny odpovědi v dotazníku jsou podloženy alespoň minimální praxí respondentů, tj. více než 2 roky.

Otázkou „Považujete za dostatečné, že příkaz k odposlechu lze kromě vyjmenovaných trestných činů vydat u zločinů, na které zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let“ bylo zjištěno, že 18,3% považuje tuto hranici za dostatečnou a 81,7% by tuto hranici snížili. Otázkou „Doplnil byste mezi taxativně vymezené trestné činy uvedené v § 88 odst. 1 TŘ nějaký další, pokud ano jaký a proč“ bylo zjištěno, že celých 100% respondentů by žádný další trestný čin mezi již uvedené nedoplnilo. Na otázku „Považujete současnou dobu povolení k odposlechu 4 měsíce v první fázi za dostatečnou?“ odpovědělo 75% respondentů kladně, což odpovídá současné právní úpravě. Na otázku „Považujete za správné, aby každá žádost o odposlech a příkaz k odposlechu vydaný soudem byli v utajovaném režimu“ odpovědělo 68,3% kladně. Přesto

v tomto ohledu existují mezi policisty jednotlivých útvarů rozdílné názory. Otázkou „Myslíte si, že zaznamenané hovory jsou dostatečně chráněné a zabezpečené proti zneužití“ bylo zjištěno, že 96,7% považuje hovory za dostatečně chráněné proti zneužití. Na otázku „Myslíte si, že odposlechy jsou policií zbytečně nadužívány, tedy že se používají i u případů, kde by se použít nemuseli“ odpovědělo 98,3% záporně a domnívají se, že k nadužívání odposlechů policií nedochází. Otázkou „Co si myslíte o informování osoby, na kterou byl odposlech použit dle § 88 odst. 8, 9 trestního řádu“ bylo zjištěno, že s informováním osob podle současné právní úpravy souhlasí pouze jeden respondent z 60, což činí 1,7%. Ostatní s informováním osob nesouhlasí vůbec (86,7%), nebo souhlasí s vyrozuměním pouze těch osob, které v dané věci nebyly odsouzeny (11,7%). V tomto případě byla na základě odpovědí respondentů zjištěna nevyhovující současná právní úprava. Otázkou „Myslíte si, že by bylo vhodné, aby odposlech v prvním stupni mohl povolit státní zástupce“ bylo zjištěno 80% kladných a 20% záporných odpovědí. Na otázku „Je podle vašeho názoru při prodloužení doby odposlechu nutné, aby toto prodloužení musel vydávat soud vyššího stupně a v přípravném řízení krajský soud, nebo si myslíte, že by prodloužení mohl vydávat tentýž soud, který vydal prvotní příkaz“ odpovědělo 56,7% soud vyššího stupně a 43,3% tentýž soud. Otázkou „Stalo se vám někdy během vaší praxe, že vám státní zástupce nenavrhl pro soudce požadovaný odposlech“ bylo zjištěno 13,3% kladných a 86,7% záporných odpovědí, kdy jako nejčastější důvod, pro který státní zástupce nevyhověl žádosti policisty je uváděno, že nebyl splněn zákonný požadavek, že lze důvodně předpokládat, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Otázkou „Stalo se vám někdy během vaší praxe, že vám státní zástupce navrhnul, ale soudce nepovolil požadovaný odposlech“ bylo zjištěno 13,3% kladných a 86,7% záporných odpovědí, kdy jako nejčastější důvod, pro který soudce nevyhověl žádosti je uváděno, že nebyl splněn zákonný požadavek, že lze důvodně předpokládat, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo (62,5%) a jako druhý důvod, že v odůvodnění nebyly uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání příkazu odůvodňují (25%). Zbýlých 12,5% uvedlo jiný důvod. Na otázku „Přinášejí odposlechy ve vámi vyšetřovaných kauzách důkazy, bez kterých by nebylo možné pachatele postavit před soud“ bylo odpovězeno určitě ano 50%, spíše ano

48,3%, spíše ne 1,7% a určitě ne 0%. Otázkou „Stalo se vám v posledních cca. 10 letech, že by vám bylo provedení odposlechu odmítnuto ze strany Útvaru zvláštních činností z kapacitních důvodů“ bylo zjištěno 100% záporných odpovědí.

V následujících otázkách byla respondentům dána možnost vlastního vyjádření v případě kladné odpovědi. Otázkou „Stalo se vám v posledních cca. 10 letech, že by vám bylo provedení odposlechu odmítnuto ze strany Útvaru zvláštních činností z technických důvodů, pokud ano, tak z jakých“ bylo zjištěno 95% záporných odpovědí a 5% kladných, přičemž jako důvod v případě kladné odpovědi byl v jednom případě uveden technický problém se zahraničním číslem, v druhém případě problém s nasazením telefonní ústředny a v třetím případě neznámý důvod. Otázkou „Narazili jste během používání odposlechů ve své praxi na nějaké závažné problémy ve funkčnosti, pokud ano na jaké“ bylo zjištěno 91,7% záporných a 8,3% kladných odpovědí, přičemž jako problém ve funkčnosti byl v jednom případě označen pouze problém v nastavení softwaru a ve dvou případech nekvalitní záznam.

Poslední dotazníková otázka byla koncipována jako otevřená. Na otázku „Existuje nějaký problém v oblasti právní úpravy odposlechů, který vás v současné době tíží, se kterým máte při své práci problémy, a který byste považoval za vhodný změnit. Pokud ano, uveďte jaký a případný návrh změny“, nebyla získána žádná kladná odpověď a žádný konkrétní problém či poznatek zde nikdo z respondentů nevedl.

Porovnáním vyhodnocených odpovědí dotazníku z hlediska jednotlivých skupin respondentů, tedy policistů z Územních odborů, Krajských ředitelství a útvarů s celostátní působností bylo zjištěno, že odpovědi jsou velmi podobné a kromě otázky č. 6 týkající se utajování a otázky č. 11, týkající se prodloužení, zde nejsou výrazné rozdíly. U otázky č. 6 nepovažuje za nutné utajovat písemnosti týkající se odposlechu ze skupiny útvarů s celostátní působností 60% respondentů, z Krajských ředitelství 5% respondentů a z Územních odborů 30% respondentů. U otázky č. 11, zda je při prodloužení odposlechu nutné, aby prodloužení musel vydávat soud vyššího stupně, odpovědělo ve skupině útvarů s celostátní působností kladně, tedy soud vyššího stupně 75% respondentů, ve skupině Krajských ředitelství 55% a ve skupině Územních odborů 40%.

5.1 Srovnání vlastního výzkumu s výsledky zkoumání jiných autorů

Pro porovnání svého výzkumu s výsledky výzkumu autora jiné práce jsem zvolil diplomovou práci Bc. Hany Valentové z Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze na téma *Odposlech a záznam telekomunikačního provozu*¹⁹ z roku 2013. Autorka ve své práci popisuje Odposlech a záznam telekomunikačního provozu od historie po současnost a provádí rozbor jejich právní úpravy. V závěru práce autorka uvádí výhradu k právní úpravě ve formulaci „jiné úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva“, která nesplňuje podmínku jasnosti, přesnosti a předvídatelnosti právní úpravy v souladu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva i Ústavního soudu. Další výhrady autorka uvádí k použití odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu bez příkazu, pouze na základě souhlasu uživatele, kde by doporučovala dodatečný povolovací proces a k informační povinnosti u odposlechu, kdy zákon neumožňuje její podání osobě, vůči níž nebyl sice odposlech nařízen, ale která byla jeho použitím dotčena, protože záznam takového odposlechu byl použit jako důkaz v rámci trestního řízení vedeného proti této osobě.

Diplomová práce autorky je pojata více z hlediska teoretického, obsahuje více historie, porovnává zde naši právní úpravu s německou právní úpravou, neobsahuje však konkrétní šetření mezi pracovníky, kteří s odposlechy pracují v praxi a nezahrnuje tudíž jejich názory. Práci, která by toto zahrnovala, autor pro porovnání nenašel.

Srovnáním výsledků vlastního průzkumu s diplomovou prací autorky došel autor k závěru, že jediným společným bodem při vyhodnocování nevyhovující právní úpravy v našem trestním řádu je informační povinnost. Autorka ve své práci argumentuje tím, že osoba, která nebude informována z důvodu, kdy zákon neumožňuje podání informací osobě, vůči níž nebyl sice odposlech nařízen, ale která byla jeho použitím dotčena, protože záznam takového odposlechu byl použit jako důkaz v rámci trestního řízení vedeného proti

¹⁹ VALENTOVÁ, Hana. *Odposlech a záznam telekomunikačního provozu*. Diplomová práce, s. 124, dostupná na: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/117849/>

této osobě, pak nemá právo na zahájení přezkumného řízení u Nejvyššího soudu, což zakládá nerovnost osob před zákonem.

V rámci vlastního průzkumu, který byl orientován pouze na policisty z praxe, kteří s odposlechy pracují, bylo dotazníkovým šetřením zjištěno, že právní úprava týkající se informační povinnosti nevyhovuje celkem 98,3% dotázaných respondentů, přičemž 86,7% respondentů by informování osob zrušilo úplně. Pokud by tedy došlo k úplnému zrušení informační povinnosti a vyřazení odstavců 8 a 9 z § 88 trestního řádu, nerovnost osob před zákonem, který uvádí autorka, bychom tím rovněž eliminovali.

Přestože se obě práce od sebe poněkud odlišují, neboť každá pracuje s rozdílným úhlem pohledu na celou problematiku odposlechnů, v oblasti informační povinnosti byla zjištěna shoda ve smyslu nevyhovující současné právní úpravy.

5.2 Navrhovaná opatření

Navrhovaná opatření ke změně právní úpravy při využívání odposlechnů a záznamů telekomunikačního provozu se odvíjí od provedeného průzkumu a vlastního názoru autora práce, který se však v některých případech odlišuje od názoru většiny dotázaných.

Návrh na změnu právní úpravy týkající se provádění odposlechnů a záznamů telekomunikačního provozu dle názoru autora:

- sjednotit postup při přípravě a vyžadování odposlechu a žádost o odposlech včetně nařízení odposlechu vést v utajovaném režimu minimálně „Vyhrazené“
- zrušit nebo modifikovat ustanovení § 88 odst. 8, 9 trestního řádu o informační povinnosti osob při provádění odposlechu
- zrušit nebo modifikovat ustanovení § 88a odst. 2, 3 trestního řádu o informační povinnosti osob při provádění zjišťování údajů o telekomunikačním provozu.

Z provedeného průzkumu dále vyplývá, že většina z dotázaných respondentů by zvolila snížení horní hranice trestní sazby, která je pro vyžadování odposlechnů v současné době 8 let. Jelikož se ale v případě odposlechnů jedná o závažný zásah do lidských práv a svobod, je třeba v tomto případě postupovat velmi obezřetně. Vzhledem k tomu se autor

práce s názorem respondentů v tomto případě neztotožňuje a právní úpravu a tuto hranici by zachoval.

Podobný názor má autor na otázku, zda by bylo vhodné, aby mohl v prvním stupni odposlech povolit státní zástupce. Přestože 80% respondentů by toto řešení uvítalo, domnívá se, že vzhledem k tomu, že odposlech je natolik závažný zásah do práv a svobod občanů, že právní úprava vyžadující povolení soudu je naprosto v pořádku.

6 Závěr

Z diplomové práce vyplývá, že otázka odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a jejich právní úprava je celkem složitou záležitostí. Vyžadování a provádění se řídí množstvím mezinárodních smluv, předpisů Evropské unie, zákonů České republiky a dalších předpisů, přičemž musíme mít na paměti, že s každým provedeným odposlechem dochází k prolamování základních lidských práv a svobod.

V souladu s cílem práce byly shromážděny a prezentovány údaje, týkající se rozsahu, vývoje, oblasti využívání a efektivnosti nasazování odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu. Tyto údaje byly shromážděny celkem za 10 let a to od roku 2006 do roku 2015. Údaje z roku 2016 nebyly v době zpracování diplomové práce dosud k dispozici.

Vývoj nasazování odposlechů od roku 2006, kdy bylo evidováno 7599 úkonů do roku 2009, kdy bylo evidováno 4571 úkonů, klesá. V roce 2009 se počet odposlechů dostal na minimum za sledované období. Od roku 2009 až do roku 2014, kdy bylo evidováno 7528 úkonů, jejich počet roste. V roce 2015 dochází opět k poklesu oproti předcházejícímu roku o 550 úkonů, tj. o 7,3% na 6978.

Údaje k oblasti využívání odposlechů vzhledem k trestné činnosti jsou dostupné na Policejním prezidiu ČR od roku 2007. Od tohoto roku jsou odposlechy nejčastěji využívány na trestné činy související s toxikománií a od roku 2010 počty odposlechů na toxikománii souvisle rostou. V roce 2015 bylo v souvislosti s touto trestnou činností nasazeno nejvíce odposlechů za celé sledované období a to 3890. S poměrně velkým odstupem pak následují odposlechy využívané v souvislosti s šetřením a objasňováním násilné trestné činnosti, kdy v roce 2015 to bylo 1041 úkonů. Pokud porovnáme poslední dva roky 2014 a 2015, byl nárůst počtu odposlechů zaznamenán u toxikománie, u obecně nebezpečné trestné činnosti a extremismu. U všech ostatních druhů trestné činnosti došlo k poklesu.

Počty odposlechů užitých na hospodářskou trestnou činnost v posledních třech letech rovněž klesají. V roce 2015 bylo na hospodářské trestné činy nasazeno celkem 488 odposlechů z celkových 6978, což činí přibližně 7%. Celková způsobená škoda trestnou činností v roce 2015 činila 26,898577 mld. Kč, celková způsobená škoda v oblasti

hospodářské trestné činnosti v témže roce činila 20,250981 mld. Kč, což je 75% z celkové škody. Dalších 20% se škodou 5,377511 mld. Kč činila majetková trestná činnost, zbývajících 5% se škodou 1,270085 mld. Kč ostatní trestná činnost. Také u hospodářské trestné činnosti ohrožující naši ekonomiku je v některých případech nezbytné odposlechy využít.

V rámci celé Policie ČR byl ke dni 31. prosince 2015 zajištěn majetek z trestné činnosti za rok 2015 v celkové hodnotě 6 221 690 542 Kč, z čehož 2 223 051 494 Kč bylo zajištěno v trestních kauzách Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality. V roce 2014 byl zajištěn majetek z trestné činnosti v celkové hodnotě 7 788 611 000 Kč.

Dalším sledovaným faktorem je rozsah prováděných odposlechů. V této práci bylo porovnáváno množství trestních spisů s možností nařídit odposlech vzhledem k počtu spisů, u kterých byl odposlech skutečně nařízen. Jednotlivé počty byly ještě rozděleny dle jednotlivých Krajských ředitelství Policie ČR a Útvarů Policie ČR s celostátní působností. V roce 2014 bylo v rámci Krajských ředitelství Policie ČR možné nařídit odposlech u 57736 spisů a z toho byl odposlech skutečně nařízen u 1269 spisů, což činí 1,9%. U Útvarů Policie ČR s celostátní působností bylo možné nařídit odposlech u 405 spisů a z toho byl odposlech skutečně nařízen u 195 spisů, což představuje 48,1%. Nejvyšší procento využití měl v roce 2014 Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (76,2%), který byl od 1. 8. 2016 reorganizací policie sloučen s Útvarem odhalování korupce a finanční kriminality. V pořadí druhým útvarem byla Národní protidrogová centrála (64,4%). Vyšší využívání odposlechů těmito útvary je dáno skladbou a závažností trestných činů, které tyto útvary vyšetřují a stíhají, kdy u těchto činů jsou splněny požadavky nutné k nařízení odposlechu uvedené v § 88 TŘ. V rámci všech útvarů Policie České republiky bylo možné nařídit odposlech u 58141 spisů a z toho byl odposlech skutečně nařízen u 1269 spisů, což představuje 2,2%. Z tohoto lze usoudit, že odposlechy nejsou v žádném případě nijak nadužívány či zneužívány. Všechny tyto údaje týkající se rozsahu prováděných odposlechů jsou za rok 2014, jelikož obdobné údaje za rok 2015 nebyly policejním prezidiem zveřejněny.

Vyhodnocením efektivity prováděných odposlechů za rok 2015 bylo celkem 76% úkonů vyhodnoceno jako informace, které byly upotřebitelné a využité v trestním řízení,

13% úkonů nebylo v trestním řízení využito a úkony lze považovat za neefektivní, zbylých 11% nebylo realizováno.

Prováděným dotazníkovým šetřením byla v rámci této práce zjišťována spokojenost a výskyt případných problémů při provádění odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu přímo od policistů z praxe, kteří s touto problematikou přicházejí do styku při své práci denně. Vyhodnocením dotazníků bylo od dotazovaných pracovníků policie s praxí na úseku odposlechů nejméně 2 roky zjištěno, že by se přikláněli ke změně právní úpravy zejména v případě úpravy horní hranice trestní sazby nutné pro povolení odposlechu, v případě informování osob o provedeném odposlechu a v případě možnosti povolení odposlechu v prvním stupni státním zástupcem.

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu patří v dnešní době k důležitým a nezastupitelným prostředkům v boji proti trestné činnosti. V diplomové práci jsou uvedeny výsledky provedeného zkoumání, je zde popsán rozsah, vývoj, oblasti využívání a efektivnost nasazování odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a v příslušné kapitole navrženy možné změny v právní úpravě.

Dle názoru autora byl cíl diplomové práce splněn.

7 Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

1. NEJEDLÝ, Josef. *Zákonnost důkazů v trestním řízení ve světle Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2013. 205 s. ISBN 978-80-87146-71-2.
2. ŠIMÍČEK, Vojtěch, ed. *Právo na soukromí*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. 212 s. ISBN 978-80-210-5449-3.
3. VALENTOVÁ, Hana. *Odposlech a záznam telekomunikačního provozu*. Praha, 2013. Diplomová práce. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Vedoucí práce Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.
4. KARTUS, Ivo. *Právní úprava a důkazní využití odposlechů v trestním řízení*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI, Fakulta právnická. Vedoucí práce Prof. JUDr. Jan Musil, CSc.
5. ŠTĚTKA, Martin. *Odposlech a záznam telekomunikačního provozu podle trestního řádu*. Praha, 2010. Bakalářská práce. Bankovní institut vysoká škola Praha. Vedoucí práce Mgr. Pavel Norek.
6. LOVIŠKOVÁ, Zuzana. *Odposlech a záznam telekomunikačního provozu*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze Právnická fakulta. Vedoucí práce JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.

Seznam elektronických zdrojů

7. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/odposlechy-zaznamy-telekomunikacniho-provozu-a-sledovani-osob.aspx>
8. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>
9. *IT právo* [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=129172>
10. *Policie České republiky, Jednotný informační systém Policie ČR, Útvar zvláštních činností*, Intranet – nedostupné.

11. *Policie ČR* [online]. [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/utvar-zvlastnich-cinnosti-sluzby-kriminalni-policie-a-vysetrovani-716842.aspx>
12. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2016-12-02]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/analyza-za-rok-2014-pdf.aspx

Legislativa

13. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících, vyhlášena v ČR zákonem č. 209/1992 Sb.
14. Zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod,
15. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky
16. Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním
17. Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník
18. Zákon č. 289/2005 Sb. o vojenském zpravodajství
19. Zákon č. 154/1994 Sb. o bezpečnostní informační službě
20. Zákon č. 341/2011 Sb. o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů
21. Zákon č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)
22. Zákon č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky
23. Zákon č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti
24. Nařízení vlády č. 522/2005Sb., kterým se stanoví seznam utajovaných informací
25. Závazný pokyn Policejního prezidenta č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu.

8 Seznam příloh

Příloha č. 1 - Anonymní dotazník.....	89
Příloha č. 2 - Průvodní dopis k dotazníku.....	94
Příloha č. 3 - Trestné činy u nichž zákon umožňuje provedení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 trestního řádu.....	95

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 - Schéma postupu při provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu orgány Policie ČR.....	36
Obrázek 2 - Princip a postup sběru dat analyticko-statistickým systémem MU II	45

8.2 Seznam grafů

Graf 1 - Vývoj počtu trestných činů v letech 2006 až 2015	48
Graf 2 - Vývoj nasazování odposlechů v letech 2006 až 2015 v rámci Policie ČR	49
Graf 3 - Počet odposlechů se souhlasem osoby dle § 88 odst. 5 TŘ	50
Graf 4 - Efektivita úkonů realizovaných odposlechů, rok 2015	55
Graf 5 - Počet skutků trestné činnosti, rok 2015.....	56
Graf 6 - Způsobená škoda dle trestné činnosti, rok 2015	57

8.3 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Úkony dle § 88 odst. 1, 5 TŘ zpracované podle druhů trestné činnosti za léta 2007 až 2015.....	52
Tabulka 2 - Úkony dle § 88 odst. 1, 5 TŘ za rok 2014 s počtem spisů s možností použití úkonů a skutečně použitých úkonů	53

Tabulka 3 - Počty odpovědí na otázku č. 2	60
Tabulka 4 - Počty odpovědí na otázku č. 3	60
Tabulka 5 - Počty odpovědí na otázku č. 5	62
Tabulka 6 - Počty odpovědí na otázku č. 6	63
Tabulka 7 - Počty odpovědí na otázku č. 7	64
Tabulka 8 - Počty odpovědí na otázku č. 8	64
Tabulka 9 - Počty odpovědí na otázku č. 9	65
Tabulka 10 - Počty odpovědí na otázku č. 10	66
Tabulka 11 - Počty odpovědí na otázku č. 11	67
Tabulka 12 - Počty odpovědí na otázku č. 12	67
Tabulka 13 - Počty odpovědí na otázku č. 13	68
Tabulka 14 - Počty odpovědí na otázku č. 14	69
Tabulka 15 - Počty odpovědí na otázku č. 15	70
Tabulka 16 - Počty odpovědí na otázku č. 16	71
Tabulka 17 - Počty odpovědí na otázku č. 17	72
Tabulka 18 - Počty odpovědí na otázku č. 18	72
Tabulka 19 - Počty odpovědí na otázku č. 19	73

8.4 Seznam zkratek

PČR – Policie České republiky

SKPV – Skupina kriminální policie a vyšetřování

TŘ – Trestní řád

ÚZČ – Útvar zvláštních činností

apod. – a podobně

např. – například

KŘP – Krajské ředitelství Policie

TČ – trestný čin

č. – číslo

ÚO – Územní odbor

ÚCP – útvar s celostátní působností

EU – Evropská unie

odst. – odstavec

Sb. – sbírky

IMEI - unikátní číslo přidělené výrobcem mobilnímu telefonu

IMSI - unikátní číslo přidělené mobilním operátorem pro SIM kartu v mobilní síti

SIM – účastnická identifikační karta v mobilní síti

SMS - Služba krátkých textových zpráv

ÚSKPV – Úřad služby kriminální policie a vyšetřování

ČR – Česká republika

KŘ – Krajské ředitelství

mil. - milion

mld. - miliarda

Kč – korun českých

8.5 Přílohy

Příloha č. 1 - Anonymní dotazník

Anonymní dotazník

Právní úprava a praxe využívání odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu

Vážení respondenti,

obecné informace k průzkumu jste si přečetli v průvodním dopise. Dotazník obsahuje celkem 20 otázek, z nichž 16 je uzavřených, 3 jsou polouzavřené a jedna otevřená. Otázky si pečlivě přečtěte a vyberte nejvýstižnější odpověď. Tuto zakřížkujte do příslušného čtverečku. U otázek č. 4, 18 a 19 v případě kladné varianty doplňte vlastní odpověď. Pokud u otázky č. 12 a 14 odpovíte NE, otázky č. 13 a 15 nevyplňujete. Otázka č. 20 je otevřená a máte možnost odpovědět vlastními slovy.

Vyplnění dotazníku Vám zabere cca. 5 až 7 minut. Děkuji Vám za Váš čas.

1) Pracuji u Policie ČR na úrovni

- Územního odboru
- Krajského ředitelství
- Útvaru s celostátní působností

2) Jako policejní orgán vyžadují a pracuji s odposlechy

- Méně než 2 roky
- 2 – 5 let
- 5 – 10 let
- Více než 10 let

3) Považujete za dostatečné, že příkaz k odposlechu lze kromě vyjmenovaných trestných činů vydat u zločinů, na které zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let

- Ano
- Hranici bych zvýšil
- Hranici bych snížil

4) Doplnil byste mezi taxativně vymezené trestné činy uvedené v § 88 odst. 1 TRŘ (*pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 trestního zákoníku, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) a odst. 2 až 4 trestního zákoníku, zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 trestního zákoníku, pletichy při veřejné dražbě podle §*

258 trestního zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku) nějaký další, pokud ano jaký a proč

Ano

.....

Ne

5) Považujete současnou dobu povolení k odposlechu 4 měsíce v první fázi za dostatečnou?

Ano

Ne

6) Považujete za správné, aby každá žádost o odposlech a příkaz k odposlechu vydaný soudem byli v utajovaném režimu

Ano

Ne

7) Myslíte si, že zaznamenané hovory jsou dostatečně chráněné a zabezpečené proti zneužití

Ano

Ne

8) Myslíte si, že odposlechy jsou policií zbytečně nadužívány, tedy že se používají i u případů, kde by se použít nemuseli

Ano

Ne

9) Co si myslíte o informování osoby na kterou byl odposlech použit dle § 88 odst. 8,9 TR

Souhlasím se současnou právní úpravou tak jak je, osoby by měly vědět, že byly odposlouchávány

Nesouhlasím vůbec s informováním osob

Souhlasím s informováním osob, ale pouze v případě těch osob, které nebyly v dané věci odsouzeny

10) Myslíte si, že by bylo vhodné, aby odposlech v prvním stupni mohl povolit státní zástupce

- Ano
- Ne

11) Je podle vašeho názoru při prodloužení doby odposlechu nutné, aby toto prodloužení musel vydávat soud vyššího stupně a v přípravném řízení krajský soud, nebo si myslíte, že by prodloužení mohl vydávat tentýž soud, který vydal prvotní příkaz

- Soud vyššího stupně, nebo krajský soud z důvodu kontrolních mechanismů
- Tentýž soud, který vydal prvotní příkaz

12) Stalo se vám někdy během vaší praxe, že vám státní zástupce nenavrhnul pro soudce požadovaný odposlech (pokud NE pokračujte otázkou č. 14)

- Ano
- Ne

13) Z jakého důvodu státní zástupce nevyhověl vaší žádosti a odmítl navrhnout soudci vámi požadovaný odposlech

- Jednalo se o trestný čin, který nespadá do skupiny trestných činů, na které lze ze zákona odposlech povolit
- v odůvodnění nebyly uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání příkazu odůvodňují
- nebyl splněn zákonný požadavek, že lze důvodně předpokládat, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo
- jiný důvod

14) Stalo se vám někdy během vaší praxe, že vám státní zástupce navrhnul, ale soudce nepovolil požadovaný odposlech (pokud NE pokračujte otázkou č. 16)

- Ano
- Ne

15) Z jakého důvodu soudce odmítl povolit vámi požadovaný odposlech

- Jednalo se o trestný čin, který nespadá do skupiny trestných činů, na které lze ze zákona odposlech povolit
- v odůvodnění nebyly uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání příkazu odůvodňují
- nebyl splněn zákonný požadavek, že lze důvodně předpokládat, že odposlechem budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo
- jiný důvod

16) Přinášejí odposlechy ve vámi vyšetřovaných kauzách důkazy, bez kterých by nebylo možné pachatele postavit před soud

- Určitě ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Určitě ne

17) Stalo se vám v posledních cca. 10 letech, že by vám bylo provedení odposlechu odmítnuto ze strany Útvaru zvláštních činností z kapacitních důvodů

- Ano
- Ne

18) Stalo se vám v posledních cca. 10 letech, že by vám bylo provedení odposlechu odmítnuto ze strany Útvaru zvláštních činností z technických důvodů, pokud ano, tak z jakých

- Ano
- Ne

19) Narazili jste během používání odposlechlů ve své praxi na nějaké závažné problémy ve funkčnosti, pokud ano na jaké

- Ano
- Ne

20) Existuje nějaký problém v oblasti právní úpravy odposlechů, který vás v současné době tíží, se kterým máte při své práci problémy, a který byste považoval za vhodný změnit. Pokud ano, uveďte jaký a případný návrh změny.

Průvodní dopis k průzkumu

Dobrý den,

v rámci magisterského studia na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze provádím průzkum mezi policisty Územních odborů, Krajských ředitelství a útvarů s celostátní působností Policie ČR. Průzkum je prováděn za účelem zpracování diplomové práce na téma „Právní úprava a praxe využívání odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu podle českého trestního řádu“.

Cílem průzkumu je zjistit Váš názor na současnou právní úpravu při využívání odposlechů a na problémy, se kterými jste se během Vaší praxe setkali.

Mezi policisty pracující s odposlechy jste byl vybrán právě Vy, neboť Váš názor je pro vypracování této diplomové práce důležitý. Dotazník je anonymní a veškeré údaje, které zde uvedete, budou použity výhradně pro účely zpracování této diplomové práce a nebudou použity k jiným účelům.

Obecné instrukce k vyplnění dotazníku

Vážená paní, vážený pane,

otázky v dotazníku se týkají Vašich zkušeností s institutem odposlechů. Otázky si prosím pečlivě přečtěte a odpovězte co nejpřesněji podle Vašeho uvážení. K odpovědím využijte vlastní názory a zkušenosti, které jste získali během Vaší praxe. Instrukce k vyplnění dotazníku jsou v jeho úvodu. Odpovězte prosím na všechny otázky. Pokud si nebudete jisti nějakou odpovědí, označte tu, která bude Vašemu názoru nejbližší.

Děkuji Vám za Váš čas.

Příloha č. 3 - Trestné činy u nichž zákon umožňuje provedení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 trestního řádu

Příloha č. 1 k čj. PPR-1370-26/ČJ-2016-990390

**TRESTNÉ ČINY, U NICHŽ ZÁKON UMOŽŇUJE PŘEVEDENÍ ODPOSLECHU
A ZÁZNAMU TELEKOMUNIKAČNÍHO PROVOZU PODLE § 88 TRESTNÍHO ŘÁDU**

**I. Zločiny s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let
a vyjmenované trestné činy**

§ trestního zákoníku	Název ustanovení
140	vražda
141	zabití
142	vražda novorozence dítěte matkou
144 odst. 2, 3	účast na sebevraždě
145	těžké ublížení na zdraví
146 odst. 3, 4	ublížení na zdraví
146a odst. 5	ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky
149 odst. 2, 3, 4	mučení a jiné nelidské a kruté zacházení
152 odst. 2, 3, 4	šíření nakažlivé lidské nemoci
156 odst. 2, 3, 4	ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty
158 odst. 3	rvačka
159	nedovolené přerušení těhotenství bez souhlasu těhotné ženy
160 odst. 2, 3, 4	nedovolené přerušení těhotenství se souhlasem těhotné ženy
164	neoprávněné odebrání tkání a orgánů
165 odst. 4	nedovolené nakládání s tkáněmi a orgány
166 odst. 3, 4	odběr tkáně, orgánu a provedení transplantace za úplatu
167 odst. 3, 4	nedovolené nakládání s lidským embryem a lidským genomem
168	obchodování s lidmi
169 odst. 2, 3	svěření dítěte do moci jiného
170	zbavení osobní svobody
171 odst. 3, 4	omezování osobní svobody
172	zavlečení
173	loupež
174	braní rukojmí
175 odst. 2, 3, 4	vydírání
180 odst. 4	neoprávněné nakládání s osobními údaji
182 odst. 6	porušení tajemství dopravovaných zpráv
183 odst. 4	porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí
185 odst. 2, 3, 4	znásilnění
186 odst. 4, 5, 6	sexuální nátlak
187	pohlavní zneužití
189 odst. 2, 3, 4	kuplířství
192 odst. 4, 5	výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií
193 odst. 3	zneužití dítěte k výrobě pornografie
195 odst. 3, 4	opuštění dítěte nebo svěřené osoby
198 odst. 2, 3	týrání svěřené osoby
199 odst. 2, 3	týrání osoby žijící ve společném obydlí
200 odst. 3, 4	únos dítěte a osoby stížená duševní poruchou
205 odst. 4, 5	krádež
206 odst. 4, 5	zpronevěra
209 odst. 4, 5	podvod
210 odst. 5, 6	pojistný podvod
211 odst. 5, 6	úvěrový podvod
212 odst. 5, 6	dotační podvod

213	odst. 4, 5	provozování nepoctivých her a sázek
214	odst. 4	podílnictví
216	odst. 4	legalizace výnosů z trestné činnosti
218	odst. 3	lichva
219	odst. 3	zatajení věci
220	odst. 3	porušení povinnosti při správě cizího majetku
222	odst. 4	poškození věřitele
223	odst. 3	zvýhodnění věřitele
226		pletichy v insolvenčním řízení – vyjmenovaný TČ
230	odst. 5	neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací
233	odst. 2, 3, 4	padělání a pozměnění peněz
234	odst. 3, 4, 5	neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku
237	odst. 2, 3	neoprávněná výroba peněz
240	odst. 2, 3	zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby
241	odst. 3	neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby
244	odst. 3	porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží
245	odst. 3	padělání a pozměnění předmětů k označení zboží pro daňové účely a předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti
246	odst. 3	padělání a pozměnění známek
248	odst. 4 odst. 1 e), 2-4	porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže vyjmenovaný TČ
250	odst. 2, 3	manipulace s kurzem investičních nástrojů
251	odst. 3	neoprávněné podnikání
252	odst. 3	neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry
253	odst. 3	poškození spotřebitele
254	odst. 4	zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění
255	odst. 3, 4	zneužití informace a postavení v obchodním styku
256	odst. 2, 3, 4 celý TČ	sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě vyjmenovaný TČ
257	odst. 2, 3 celý TČ	pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži vyjmenovaný TČ
258	odst. 2, 3 celý TČ	pletichy při veřejné dražbě vyjmenovaný TČ
260	odst. 4, 5	poškození finančních zájmů Evropské unie
261	odst. 3	porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou
262		porušení předpisů o kontrole vývozu zboží a technologií dvojího užití
263	odst. 3	porušení povinností při vývozu zboží a technologií dvojího užití
265		provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence
266	odst. 3	porušení povinnosti v souvislosti s vydáním povolení a licence pro zahraniční obchod s vojenským materiálem
268	odst. 4	porušení práv k ochranné známce a jiným označením
269	odst. 3	porušení chráněných průmyslových práv
270	odst. 3	porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi
271	odst. 3	padělání a napodobení díla výtvarného umění
272		obecné ohrožení
276	odst. 3	poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení
279	odst. 4	nedovolené ozbrojování

280		vývoj, výroba a držení zakázaných bojových prostředků
281	odst. 2, 3	nedovolená výroba a držení radioaktivní látky a vysoce nebezpečné látky
282		nedovolená výroba a držení jaderného materiálu a zvláštního štěpného materiálu
283	odst. 2, 3, 4	nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy
284	odst. 4	přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu
286	odst. 2	výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu
287	odst. 3	šíření toxikomanie
288	odst. 3, 4	výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem
290		získání kontroly nad vzdušným dopravním prostředkem, civilním plavidlem a pevnou plošinou
292		zavlečení vzdušného dopravního prostředku do ciziny
293	odst. 3	poškození a ohrožení životního prostředí
297	odst. 3, 4	neoprávněné vypuštění znečišťujících látek
299	odst. 4	neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami
309		vlastizrada
310		rozvracení republiky
311		teroristický útok
312		teror
314		sabotáž
315		zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace
316		vyzvědačství
317	odst. 2, 3	ohrožení utajované informace
319		spolupráce s nepřitelem
320		válečná zrada
321	odst. 2	služba v cizích ozbrojených silách
322	odst. 2	porušení osobní a věcné povinnosti pro obranu státu
323	odst. 2, 3, 4	násilí proti orgánu veřejné moci
325	odst. 3, 4	násilí proti úřední osobě
329	odst. 2, 3 celý TČ	zneužití pravomoci úřední osoby vyjmenovaný TČ
331	odst. 3, 4	přijetí úplatku
335	odst. 2, 3	zasahování do nezávislosti soudu
339	odst. 2, 3	násilné překročení státní hranice
340	odst. 3, 4	organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice
341	odst. 4	napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky
344	odst. 2, 3	vzpouřa vězňů
345	odst. 3, 4	křivé obvinění
346	odst. 3	křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek
347	odst. 3	křivé tlumočení
348	odst. 3	padělání a pozměnění veřejné listiny
350	odst. 4	padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu
357	odst. 4	šíření poplašné zprávy
360	odst. 1	opilství
361		účast na organizované zločinecké skupině
369	odst. 2	maření způsobilosti k službě
375	odst. 2, 3	neuposlechnutí rozkazu

377	odst. 2, 3	zprotivení a donucení k porušení vojenské povinnosti
381	odst. 2, 3	násilí vůči nadřízenému
382	odst. 3, 4	porušování práv a chráněných zájmů vojáků stejné hodnosti
383	odst. 3, 4	porušování práv a chráněných zájmů vojáků podřízených nebo s nižší hodností
384	odst. 2	vyhýbání se výkonu služby
386	odst. 2, 3	zběhnutí
388	odst. 2	vyhýbání se výkonu strážní, dozorčí nebo jiné služby
389	odst. 2, 3	porušení povinnosti strážní služby (jen úmyslný TČ)
391	odst. 2, 3	porušení povinnosti služby při obraně vzdušného prostoru (jen úmyslný TČ)
392	odst. 2	ohrožování morálního stavu vojáků
393	odst. 3, 4	porušení služební povinnosti vojáka (jen úmyslný TČ)
394		zbabělost před nepřítelem
395		nesplnění bojového úkolu
396		opuštění vojenského materiálu
397		vydání vojáků a vojenského materiálu nepříteli (jen úmyslný TČ)
398	odst. 3, 4	porušení služební povinnosti příslušníka bezpečnostního sboru
400		genocidium
401		útok proti lidskosti
402		apartheid a diskriminace skupiny lidí
403	odst. 2	založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka
405a		agrese
406		příprava útočné války
407	odst. 2	podněcování útočné války
409		styky ohrožující mír
410	odst. 3	porušení mezinárodních sankcí
411		použití zakázaného bojového prostředku a nedovolené vedení boje
412		válečná krutost
413		perzekuce obyvatelstva
414		plenění v prostoru válečných operací
415		zneužití mezinárodně uznávaných a státních znaků
416	odst. 2	zneužití vlajky a praporek

II. Jiné úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva

§ trestního zákoníku		Název trestného činu
146	odst. 2 e)	ubližení na zdraví Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb.
149	odst. 1	mučení a jiné nelidské a kruté zacházení Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání č. 143/1988 Sb., Mezinárodní úmluva o potlačení a trestání zločinu apartheidu, č. 116/1976 Sb.
152	odst. 1	šíření nakažlivé lidské nemoci např. Úmluva proti zavlečení a rozšíření moru, Mezinárodní úmluva o ochraně proti horečce dengue č. 33/1937 Sb., Ústava světové zdravotnické organizace č. 189/1948 Sb.
165	odst. 1, 2, 3	nedovolené nakládání s tkáněmi a orgány Úmluva o lidských právech a biomedicíně, č. 96/2001 Sb.m.s., Dodatkový protokol k Úmluvě o lidských právech a biomedicíně, č. 97/2001 Sb.m.s.
166	odst. 1, 2	odběr tkáně, orgánu a provedení transplantace za úplatu Úmluva o lidských právech a biomedicíně, č. 96/2001 Sb.m.s., Dodatkový protokol k Úmluvě o lidských právech a biomedicíně, č. 97/2001 Sb.m.s.
167	odst. 1, 2	nedovolené nakládání s lidským embryem a lidským genomem Úmluva o lidských právech a biomedicíně, č. 96/2001 Sb.m.s., Dodatkový protokol k Úmluvě o lidských právech a biomedicíně, č. 97/2001 Sb.m.s.
169	odst. 1	svěření dítěte do moci jiného Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb.
171	odst. 3 písm. b)	omezování osobní svobody Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb.
180	odst. 1, 2, 3	neoprávněné nakládání s osobními údaji Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, č. 115/2001 Sb.m.s.
183	odst. 3 písm. b)	porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb., Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů
186	odst. 3 písm. a)	sexuální nátlak Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb.m.s.,
189	odst. 1	kuplířství Ujednání o zabezpečení účinné ochrany proti zločineckému obchodu, známému pod názvem obchod s děvčaty, č. 160/1922

		Sb., Mezinárodní úmluva o potlačení obchodu s děvčaty č. 160/1922 Sb., včetně protokolů, Mezinárodní úmluva o potírání obchodu se ženami a dětmi č. 123/1924 Sb., včetně protokolů, Mezinárodní úmluva o potírání obchodu se zletilými ženami č. 32/1936 Sb., včetně protokolů, Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb.m.s.,
190		prostituce ohrožující mravní vývoj dětí Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., Úmluva o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce, č. 90/2002 Sb.m.s.
191		šíření pornografie Mezinárodní úmluva proti rozšiřování necudných publikací, č. 184/1922 Sb., Mezinárodní úmluva o potlačování obchodu s necudnými publikacemi a jejich rozšiřování, č. 96/1927 Sb.
192	odst. 1, 2, 3	výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb.m.s., Úmluva o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce, č. 90/2002 Sb.m.s., Mezinárodní úmluva o potlačování obchodu s necudnými publikacemi a jejich rozšiřování, č. 96/1927 Sb., Úmluva o počítačové kriminalitě, č. 104/2013 Sb.m.s. (prostřednictvím počítačového systému),
193	odst. 1, 2	zneužití dítěte k výrobě pornografie Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb.m.s., Úmluva o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce, č. 90/2002 Sb.m.s.
193a		účast na pornografickém představení Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb.m.s., Úmluva o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce, č. 90/2002 Sb.m.s.
193b		navazování nedovolených kontaktů s dítětem Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb.m.s., Úmluva o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce, č. 90/2002 Sb.m.s.
195	odst. 1, 2	opuštění dítěte nebo svěřené osoby Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb.
196	jen úmyslný TČ	zanedbání povinné výživy Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb.
198	odst. 1	týrání svěřené osoby Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb.
199	odst. 1	týrání osoby žijící ve společném obydlí

		Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb.
200	odst. 1, 2	únos dítěte a osoby stížené duševní poruchou Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., Úmluva o styku s dětmi č. 91/2005 Sb.m.s.
201	jen úmyslný TČ	ohrožování výchovy dítěte Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb.
202		svádění k pohlavnímu styku Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie, č. 74/2013 Sb.m.s., Úmluva o zákazu a okamžitých opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce, č. 90/2002 Sb.m.s.
206	odst. 1, 2, 3	zpronevěra Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s. (v průběhu hospodářské, finanční nebo obchodní činnosti)
207	odst. 3 písm. b)	neoprávněné užívání cizí věci Evropská úmluva o potlačování terorismu, č. 552/1992 Sb.
214	odst. 1, 2, 3	podílnictví Úmluva o praní, vyhledávání a konfiskaci výnosů ze zločinu č. 33/1997 Sb., Trestněprávní úmluva o korupci, č. 70/2002 Sb.m.s., č. 43/2009 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu č. 75/2013 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s.
216	odst. 1, 2, 3	legalizace výnosů z trestné činnosti Úmluva o praní, vyhledávání a konfiskaci výnosů ze zločinu č. 33/1997 Sb., Evropská úmluva o potlačování terorismu, č. 552/1992 Sb., Mezinárodní úmluva o potlačování financování terorismu, č. 18/2006 Sb.m.s., Trestněprávní úmluva o korupci, č. 70/2002 Sb.m.s., č. 43/2009 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu č. 75/2013 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s.
228	odst. 3 písm. b)	poškození cizí věci Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb., Mezinárodní úmluva o potlačení a trestání zločinu apartheidu, č. 116/1976 Sb.
229		zneužívání vlastnictví Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, č. 159/1991 Sb.
230		neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací Úmluva o počítačové kriminalitě, č. 104/2013 Sb.m.s.
231		opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat Úmluva o počítačové kriminalitě, č. 104/2013 Sb.m.s.

233	odst. 1 (popř. s § 238)	padělání a pozměnění peněz Úmluva o potírání penězokazectví, č. 15/1932 Sb.
235	(popř. s § 238)	udávání padělaných a pozměněných peněz Úmluva o potírání penězokazectví č. 15/1932 Sb.
236	(popř. s § 238)	výroba a držení padělatelského náčiní Úmluva o potírání penězokazectví, č. 15/1932 Sb.
237	odst. 1 (popř. s § 238)	neoprávněná výroba peněz Úmluva o potírání penězokazectví, č. 15/1932 Sb.
254	odst. 1, 2, 3	zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění Trestněprávní úmluva o korupci, č. 70/2002 Sb.m.s., č. 43/2009 Sb.m.s., Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích, č. 25/2000 Sb.m.s.
260	odst. 1, 2, 3, 4	poškození finančních zájmů Evropské unie Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společností (dosud nevyhlášena)
268	odst. 1, 2, 3	porušení práv k ochranné známce a jiným označením Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví a její dodatky, č. 364/1921 Sb., č. 508/1921 Sb., č. 123/1931 Sb., č. 22/1933 Sb., č. 44/1933 Sb., č. 61/1936 Sb., č. 90/1962 Sb., č. 64/1975 Sb., č. 81/1985 Sb., Dohoda o zřízení světové obchodní organizace, č. 191/1995 Sb.
269	odst. 1, 2	porušení chráněných průmyslových práv Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví a její dodatky, č. 364/1921 Sb., č. 508/1921 Sb., č. 123/1931 Sb., č. 22/1933 Sb., č. 44/1933 Sb., č. 61/1936 Sb., č. 90/1962 Sb., č. 64/1975 Sb., č. 81/1985 Sb.
270	odst. 1, 2	porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi např. Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl č. 401/1921 Sb., č. 508/1921 Sb., č. 120/1922 Sb., č. 183/1922 Sb., 286/1926 Sb., č. 84/1937 Sb., č. 203/1937 Sb., č. 29/1939 Sb., č. 133/1980 Sb., č. 19/1985 Sb., Všeobecná úmluva o autorském právu a Protokoly č. 2 a 3 č. 2/1960 Sb., č. 134/1980 Sb., Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací č. 192/1964 Sb., Úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů č. 32/1985 Sb., Smlouva světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském, č. 33/2002 Sb.m.s., Úmluva o počítačové kriminalitě, č. 104/2013 Sb.m.s. (prostřednictvím počítačového systému)
271	odst. 1, 2	padělání a napodobení díla výtvarného umění Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl č. 401/1921 Sb., č. 508/1921 Sb., č. 120/1922 Sb., č. 183/1922 Sb., 286/1926 Sb., č. 84/1937 Sb., č. 203/1937 Sb., č. 29/1939 Sb., č. 133/1980 Sb., č. 19/1985 Sb., Úmluva o počítačové kriminalitě, č. 104/2013 Sb.m.s. (prostřednictvím počítačového systému)
276	odst. 1, 2	poškození a ohrožení provozu obecně prospěšného zařízení

		Mezinárodní úmluva o ochraně podmořských kabelů č. 97/1925 Sb., Úmluva o volném moři č. 92/1964 Sb.
279	odst. 1, 2, 3	nedovolené ozbrojování Protokol proti nedovolené výrobě střelných zbraní, jejich součástí a dílů a střeliva a proti obchodování s nimi doplňující Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, č. 76/2013 Sb.m.s.,
281	odst. 1	nedovolená výroba a držení radioaktivní látky a vysoce nebezpečné látky Mezinárodní úmluva o potlačování činů jaderného terorismu, č. 57/2007 Sb.m.s., Úmluva o fyzické ochraně jaderných materiálů, č. 27/2007 Sb.m.s.
283	odst. 1	nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek č. 173/1933 Sb., Jednotná úmluva o omamných látkách, č. 47/1965 Sb., Protokol o změnách jednotné úmluvy o omamných látkách č. 458/1991 Sb., Úmluva o psychotropních látkách, č. 62/1989 Sb., Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, č. 462/1991 Sb.
284	odst. 1, 2, 3	přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek č. 173/1933 Sb., Jednotná úmluva o omamných látkách, č. 47/1965 Sb., Protokol o změnách jednotné úmluvy o omamných látkách č. 458/1991 Sb., Úmluva o psychotropních látkách, č. 62/1989 Sb., Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, č. 462/1991 Sb.
285		nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek č. 173/1933 Sb., Jednotná úmluva o omamných látkách, č. 47/1965 Sb., Protokol o změnách jednotné úmluvy o omamných látkách č. 458/1991 Sb., Úmluva o psychotropních látkách, č. 62/1989 Sb., Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, č. 462/1991 Sb.
286	odst. 1	výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek č. 173/1933 Sb., Jednotná úmluva o omamných látkách, č. 47/1965 Sb., Protokol o změnách jednotné úmluvy o omamných látkách č. 458/1991 Sb., Úmluva o psychotropních látkách, č. 62/1989 Sb., Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, č. 462/1991 Sb.
287	odst. 1, 2	šíření toxikomanie

		<p>Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek č. 173/1933 Sb., Jednotná úmluva o omamných látkách, č. 47/1965 Sb., Protokol o změnách jednotné úmluvy o omamných látkách č. 458/1991 Sb., Úmluva o psychotropních látkách, č. 62/1989 Sb., Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, č. 462/1991 Sb.</p>
288	odst. 2 b), 3c)	<p>výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem Antidopingová úmluva, č. 57/2005 Sb.m.s, včetně protokolu č. 58/2005 Sb.m.s., Mezinárodní úmluva o dopingu ve sportu č. 58/2007 Sb.m.s., a č. 47/2012 Sb.m.s., Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb.</p>
291		<p>ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla Úmluva o potlačování protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilního letectví č. 16/1974 Sb., Úmluva o trestných a některých jiných činech spáchaných na palubě letadla, č. 102/1984 Sb., Úmluva o potlačení protiprávního zmocnění se letadel, č. 96/1974 Sb., Úmluva o potlačování protiprávních činů proti bezpečnosti námořní plavby, č. 100/2005 Sb.m.s.</p>
293	odst. 1, 2	<p>poškození a ohrožení životního prostředí Úmluva o biologické rozmanitosti č. 134/1999 Sb.</p>
297	odst. 1, 2	<p>neoprávněné vypuštění znečišťujících látek Mezinárodní úmluva o zabránění znečišťování z lodí z roku 1973 a protokol k této úmluvě z roku 1978 (Marpol 73/78), č. 71/1995 Sb., Úmluva OSN o mořském právu č. 240/1996 Sb.</p>
298	jen úmyslný TČ	<p>neoprávněné nakládání s odpady Basilejská úmluva o kontrole nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování č. 100/1994 Sb.</p>
298a		<p>neoprávněná výroba a jiné nakládání s látkami poškozujícími ozonovou vrstvu Vídeňská úmluva na ochranu ozonové vrstvy č. 108/2003 Sb.m.s.</p>
299	odst. 1, 2, 3	<p>neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin (CITES), č. 572/1992 Sb., Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť, č. 107/2001 Sb.m.s.</p>
301	jen úmyslný TČ	<p>poškození chráněných částí přírody Úmluva o biologické rozmanitosti č. 134/1999 Sb.,</p>
304		<p>pytláctví Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť, č. 107/2001 Sb.m.s.</p>
323	odst. 1	<p>násilí proti orgánu veřejné moci Úmluva o zabránění a trestání trestných činů proti osobám požívajícím mezinárodní ochrany včetně diplomatických zástupců, č. 131/1978 Sb., Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu č. 75/2013 Sb.m.s.</p>

324		vyhrožování s cílem působit na orgán veřejné moci Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu č. 75/2013 Sb.m.s.
325	odst. 1, 2	násilí proti úřední osobě Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu č. 75/2013 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s.
326		vyhrožování s cílem působit na úřední osobu Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu č. 75/2013 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s.
331	odst. 1, 2	přijetí úplatku Trestněprávní úmluva o korupci, č. 70/2002 Sb.m.s., č. 43/2009 Sb.m.s., Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích, č. 25/2000 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s.
332	odst. 2 písm. b)	podplácení Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích, č. 25/2000 Sb.m.s., Trestněprávní úmluva o korupci, č. 70/2002 Sb.m.s., č. 43/2009 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu č. 75/2013 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s.
333		nepřímé úplatkářství Trestněprávní úmluva o korupci, č. 70/2002 Sb.m.s., č. 43/2009 Sb.m.s., Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s.
340	odst. 1, 2	organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky doplňující Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, č. 77/2013 Sb.m.s.
341	odst. 1, 2, 3	napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky doplňující Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, č. 77/2013 Sb.m.s.
348	odst. 1, 2	padělání a pozměnění veřejné listiny Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky doplňující Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, č. 77/2013 Sb.m.s. (pouze pro CD pro pašování přistěhovalců)
352	odst. 2 nebo 3	násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb.,

	odst. 3 písm. b)	Mezinárodní úmluva o potlačení a trestání zločinu apartheidu, č. 116/1976 Sb., Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů
355	odst. 2 písm. b)	hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb., Mezinárodní úmluva o potlačení a trestání zločinu apartheidu, č. 116/1976 Sb., Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů
356	odst. 3 písm. b)	podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb., Mezinárodní úmluva o potlačení a trestání zločinu apartheidu, č. 116/1976 Sb., Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů
358		výtržnictví Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, č. 159/1991 Sb.
366		nadržování Úmluva o praní, vyhledávání a konfiskaci výnosů ze zločinu č. 33/1997 Sb., Mezinárodní úmluva o potlačování teroristických bombových útoků, č. 80/2001 Sb.m.s., Evropská úmluva o potlačování terorismu, č. 552/1992 Sb.
378	odst. 1, 2	urážka mezi vojáky Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů
379	odst. 2 písm. d)	urážka mezi vojáky násilím nebo pohrůzkou násilí Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb.,
380	odst. 2 písm. c)	urážka vojáka stejné hodnosti násilím nebo pohrůzkou násilí Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb.,
382	odst. 2 písm. c)	porušování práv a chráněných zájmů vojáků stejné hodnosti Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb.
383	odst. 2 písm. c)	porušování práv a chráněných zájmů vojáků podřízených nebo s nižší hodností Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb.
403	odst. 1	založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb.

404	projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, č. 95/1974 Sb. Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů
405	popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě o kriminalizaci činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů
417	ublížení parlamentáři Úmluva o zákonech a obyčejích války pozemní a její příloha Řád zákonů a obyčejů války přijatý na I. Haagské konferenci v roce 1899, revidována a dále rozpracována na II. Haagské konferenci v roce 1907, Úmluva o potlačování a trestání trestných činů proti osobám požívajícím mezinárodní ochrany včetně diplomatických zástupců, č. 131/1978 Sb.

Dále se může jednat i o další obecné skutkové podstaty trestných činů, např. trestný čin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 2 nebo trestný čin omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1, 2 v návaznosti na některé mezinárodní úmluvy.

- Úmluva o zabránění a trestání trestných činů proti osobám požívajícím mezinárodní ochrany včetně diplomatických zástupců, č. 131/1978 Sb.
- Mezinárodní úmluva proti braní rukojmí, č. 36/1988 Sb.
- Protokol o boji s protiprávními činy násilí na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu letectví, č. 138/2002 Sb.m.s.
- Úmluva o značkování plastických trhavin pro účely detekce, č. 6/2003 Sb.m.s.
- Mezinárodní úmluva o potlačování teroristických bombových útoků, č. 80/2001 Sb.m.s.
- Mezinárodní úmluva o potlačování činů jaderného terorismu, č. 57/2007 Sb.m.s.
- Evropská úmluva o potlačování terorismu, č. 552/1992 Sb.
- Úmluvu o zabránění a trestání zločinů genocidia, č. 32/1955 Sb.
- Mezinárodní úmluva o otroctví č. 165/1930 Sb., a Dodatková úmluva o odstranění otroctví, obchodu s otroky a institucí a praktik podobných otroctví, 7. září 1956, Ženeva.

Úmluvu Organizace spojených národů proti korupci, č. 105/2013 Sb.m.s. lze mimo jiné využít u trestných činů defraudace, zpronevěra nebo jiná forma zneužití majetku ze strany úřední osoby (např. trestné činy krádeže podle § 205 odst. 1, 2 a 3, zpronevěry podle § 206 odst. 1, 2 a 3 nebo podvodu podle § 209 odst. 1, 2 a 3 trestního zákoníku).

Tento výčet trestných činů a mezinárodních smluv, které zavazují k jejich stíhání, není úplný, neboť počet takových smluv neustále roste tak, jak i trestněprávní oblast je stále více předmětem mezinárodních ujednání.

Poznámka: část II Jiné úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva – je zpracována z podkladů PP ČR Kanceláře policejního prezidenta, analyticky legislativního odboru

III. Trestné činy, na které lze použít odposlechy dle § 88 odst. 5 tr.ř.
(na základě souhlasu osoby)

§ trestní zákoník	Název trestného činu
168	obchodování s lidmi
169	svěření dítěte do moci jiného
171	omezování osobní svobody
175	vydírání
200	únos dítěte a osoby stížené duševní poruchou
352	násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci
353	nebezpečné vyhrožování